

ДОКЛАД

ЗА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2016 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА.....	5
1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2016 г.	5
2. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2016 г.	9
3. Основни бюджетни параметри към края на полугодieto на 2016 г.	10
4. Мерки за повишаване на събираемостта на приходите.....	12
II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2016 ГОДИНА	20
1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма	27
1.1 Преки данъци.....	29
1.1.1 Корпоративни данъци.....	29
1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица	29
1.1.3 Други данъци	30
1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски.....	31
1.3 Косвени данъци	31
1.3.1 Данък върху добавената стойност	31
1.3.2 Акцизи	32
1.3.3 Данък върху застрахователните премии	32
1.3.4 Мита.....	32
1.4 Неданъчни приходи	33
1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми	33
2. Изпълнение на разходите по икономически елементи	34
2.1 Текущи нелихвени разходи.....	34
2.1.1 Разходи за персонал	34
2.1.2 Издръжка.....	34
2.1.3 Субсидии.....	35
2.1.4 Социални и здравноосигурителни плащания	36
2.2 Капиталови разходи.....	38
2.3 Лихвени разходи	38
2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз	39
3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2016 г.	39
3.1 Просрочени задължения.....	39
3.2 Просрочени вземания	40
4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2016 година.....	41
4.1 Външно финансиране	41
4.2 Вътрешно финансиране.....	42
4.3 Приватизация.....	44
III. ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТИ НА ОБЩИНИТЕ, НА СОЦИАЛНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ФОНДОВЕ И БЮДЖЕТИ ПО ЧЛ. 13, АЛ. 3 И АЛ. 4 НА ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ	45
1. Държавен бюджет	45
1.1 Бюджет на Народното събрание.....	47
1.2 Бюджет на съдебната власт.....	48
2. Бюджети на общините	48
3. Социалноосигурителни фондове	49
3.1 Държавно обществено осигуряване	49

3.2	Национална здравноосигурителна каса	50
4.	Бюджети по чл. 13, ал. 3 на Закона за публичните финанси.....	51
4.1	Държавни висши училища	51
4.2	Българска академия на науките	51
4.3	Българско национално радио	52
4.4	Българска национална телевизия	52
4.5	Българска телеграфна агенция.....	52
5.	Сметки за средствата от Европейския съюз на бюджетни организации	53
5.1	Сметка за средствата от Европейския съюз на Национален фонд към Министерство на финансите	53
5.2	Сметки за средствата от Европейския съюз, администрирани от Разплащателната агенция към Държавен фонд “Земеделие”	56
6.	Бюджети по чл. 13, ал. 4 на Закона за публичните финанси.....	59
6.1	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)	59
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....		61

Използвани съкращения

Н1 - първо полугодие
АМ – Агенция „Митници”
БВП – брутен вътрешен продукт
БНБ – Българска народна банка
ВОП – вътреобщностни придобивания
ВСС – Висш съдебен съвет
ДВ – Държавен вестник
ДДС – данък върху добавената стойност
ДИЗ – държавни инвестиционни заеми
ДОО – държавно обществено осигуряване
НЗОК - Национална здравноосигурителна каса
ДДФЛ – Данъци върху доходите на физическите лица
ДФЗ – Държавен фонд „Земеделие”
ЕС – Европейски съюз
ЗДБРБ – Закон за държавния бюджет на Република България
ЗКПО – Закон за корпоративното подоходно облагане
ЗМДГ – Закон за местните данъци и такси
ИПЦ – индекс на потребителските цени
КСО – Кодекс за социално осигуряване
КФП – Консолидирана фискална програма
МБВР – Международна банка за възстановяване и развитие
МВР – Министерство на вътрешните работи
МЗ – Министерство на здравеопазването
МЗХ – Министерство на земеделието и храните
МО – Министерство на отбраната
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС – Министерски съвет
МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МФ – Министерство на финансите
НАП - Национална агенция за приходите
НК ”ЖИ” – Национална компания „Железопътна инфраструктура”
НОИ – Национален осигурителен институт
НС – Народно събрание
НСИ – Национален статистически институт
НРС – наблюдение на работната сила
НФ – Национален фонд
ОП – Оперативна програма
ПЗР – преходни и заключителни разпоредби
ПРБ – първостепенни разпоредители с бюджет
п.п. – процентни пункта
ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПМС – Постановление на Министерския съвет
СКФ – Структурни фондове и Кохезионен фонд
УПФ – Учителски пенсионен фонд
ФГВРС – Фонд „Гарантирани вземания на работници и служители”
ФМ на ЕИП – Финансов механизъм на Европейско икономическо пространство
ХИПЦ – Хармонизиран индекс на потребителските цени
ЦБ – Централен бюджет

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2016 г.

За първото полугодие на 2016 г. брутният вътрешен продукт¹ в страната възлезе на 40 267 млн. лв., което представлява нарастване от 2,8 % спрямо същия период на 2015 г. Реалният растеж на БВП бе близък до регистрирания през 2015 г. и достигна 2,9 %² за първо тримесечие и 3 % за второ тримесечие. По компоненти, за разлика от първата половина на 2015 г., когато водещ за растежа бе нетният износ, за полугодieto на 2016 г. с основен принос бе вътрешното търсене.

Крайното потребление се повиши съответно с 2,1 % през първо тримесечие и с 2 % през второ. Неговото нарастване се свързва най-вече с ускоряване на реалния растеж на потреблението на домакинствата, благодарение на отчетеното подобрене в доверието на потребителите и реалното повишение на заплатите. Съществено намаление бе отчетено при капиталовите разходи на правителството, което доведе до спад на инвестициите в основен капитал от 3,9 % за първо тримесечие и 4,5 % за второ тримесечие.

През първата половина на 2016 г. износът на стоки и услуги забави растежа си до 0,3 % за първо и 2 % за второ тримесечие, при над 10 % растеж за първата половина на 2015 г. Спадът на инвестициите и по-слабото нарастване на износа доведоха до намаление на вноса на стоки и услуги от 1,3 % за първо тримесечие и растеж от 2,2 % за второ тримесечие.

Брутната добавена стойност нарасна реално с 2,6 % за първо тримесечие и 2,5% за второ тримесечие. През първо тримесечие с водещ принос за растежа бяха услугите, следвани от промишлеността, докато при добавената стойност в строителството бе отчетено намаление. Експресните данни на НСИ не предлагат разбивка по сектори за второ тримесечие, но краткосрочните индикатори за периода април-юни отчитат ускорение на нарастването на оборота в търговията на дребно, което се свързва с доброто представяне на сектора на услугите. Индексът на строителната продукция сочи задълбочаващ се спад през второ тримесечие в сектора, докато при промишленото производство бе отчетено леко забавяне – растеж от 1% за второ тримесечие при 2,9% за първо.

През първата половина на 2016 г. търсенето на труд в сектора на услугите и отраслите на преработващата промишленост беше в основата на отбелязаното увеличение в броя на заетите лица. Общият брой на заетите през първото тримесечие нарасна с 0,9 % (ЕСС 2010) на годишна база, след като растежът на показателя остана потиснат в рамките на 0,2-0,3 % след второто тримесечие на 2015 г. Икономическата активност в сектора на услугите се засили в началото на 2016 г. и се отрази в положително развитие на заетостта във всички под-дейности на сектора, с изключение на *държавно управление, образование и здравеопазване*. Ръстът на заетите в индустрията беше обусловен от преработващата промишленост, основно по линия на експортно-ориентираните отрасли. През второто тримесечие на 2016 г. заетостта

¹ Данните за второ тримесечие на 2016 г. са на база експресни оценки за БВП на НСИ.

² Данните за БВП и компонентите му са сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни. Представените растежи са спрямо същия период на предходната година.

продължи да нараства, макар и с по-бавен темп в сравнение с предходните три месеца, подкрепена преди всичко от положителното развитие на услугите.

Нарастването на заетите допринесе за продължаващото намаление на безработицата, но все по-голямо влияние за последното започна да оказва намалението на работната сила. През първите три месеца на 2016 г. нивото на безработица остана с 2 пр.п. по-ниско на годишна база, със стойност от 8,6 %, а през второто тримесечие се понижи до 8 % (НРС). Малко над 1/3 от понижението за цялото полугодие на годишна база беше свързано с увеличението на заетостта, а останалият спад се дължеше на свиването на икономически активното население, под влияние на негативните демографски процеси.

Благоприятното развитие на заетостта беше съпроводено с продължаващо нарастване на производителността на труда, като през първите три месеца на 2016 г. реалният растеж на показателя се повиши до 2,1 %. В преработващата промишленост беше отчетено ускорение до 3,6 % спрямо 0,4 % година назад, като това беше в сила и за агрегирания отрасъл търговия, транспорт и хотели и ресторанти (от 0,2 % до 2,6 %). Останалите дейности на услугите се характеризираха с по-неблагоприятна динамика спрямо аналогичния период на предходната година, а строителството регистрира съществен спад от 5,8 %. В контекста на разходната конкурентоспособност на предприятията, текущото развитие на доходите, добавената стойност и цените доведе до повишение на разходите за труд на единица продукция с 6,7 % и 4,1 % в номинално и реално изражение, съответно. Положителен принос върху тяхната динамика се наблюдаваше главно по линия на повишението на компенсациите на един нает (8,9 %).

Отчетените през 2015 г. тенденции в динамиката на средната работна заплата продължиха да се наблюдават и през първото полугодие на 2016 г. Дейностите, които регистрираха най-висок растеж на наетите лица се характеризираха и с продължаващо ускорено нарастване на средната работна заплата, с водещ принос от страна на преработващата промишленост и търговията. Възходящата динамика на наетите се свързваше до голяма степен и с търсене на високо квалифицирани наети лица в областта на информационните и професионални дейности, което също допринесе за повишението на средната работна заплата общо в икономиката. През първото полугодие на 2016 г. тя се повиши със 7,5 % в номинално изражение, като частния сектор се характеризираше с изпреварващ темп на растеж спрямо обществения сектор (7,9 % спрямо 6,2 %, съответно). Нарастването на покупателната способност на домакинствата се обуславяше и от намалението на цените, в резултат на което реалният растеж на доходите от труд, дефлиран с ХИПЦ, достигна 9,3 %.

Външната среда, по отношение на международните цени на суровините, се характеризираше с продължаващ спад за периода януари-юни 2016 г., спрямо съответния период на предходната година. Цените на петрола намаляха с 30,8 %, торове - с 19,1 %, основни метали с 18,6 %, храни с 3,5 % в доларово изражение, при относително стабилен валутен курс долар/евро (лев). Това се отрази на индексите на цените на производител и на потребителските цени, които отчитаха отрицателно изменение на годишна база.

Цените на производител на продукция, реализирана на външните пазари, бяха пониски с 6,6 %, а на тези за вътрешния пазар с 4 % за полугодieto на 2016 г. на годишна база. Дефлационните процеси при цените на вътрешния пазар бяха предизвикани от енергийните стоки (-7,4 %) и от стоките за междинно потребление (-4,1 %), които са силно зависими от динамиката на международните цени на суровините. При производствените цени на инвестиционните стоки и на

потребителските стоки се наблюдаваше положителна инфлация, съответно от 1,6 % и 1,1 %.

Инфлацията, измерена чрез ХИПЦ, бе отрицателна през месеците от първото полугодие на 2016 г., спрямо съответния период на предходната година. Дефлацията се ускори в месеците април и май достигайки -2,5 % при положение, че бе -0,9 % в края на 2015 г. За полугодieto отрицателната инфлация бе -1,7 %. Цените на енергийните потребителски стоки отбелязаха спад от 9 %, а на храните – от 0,7% за полугодieto на 2016 г., а базисната инфлация³ бе отрицателна от 0,4 %.

През първата половина на 2016 г. се запази тенденцията на подобрене на баланса по текущата сметка, повлияно от благоприятна динамика във външната търговия със стоки. Салдото по текущата сметка достигна излишък от 1,5 % от БВП при дефицит от 0,2 % за същия период на 2015 г.

През шестмесечието търговският дефицит се сви на половина до 1,2 % от БВП в сравнение със същия период на 2015 г. Както при износа, така и при вноса на стоки бяха отчетени номинални спадове на годишна база, от съответно 2,2 % и 5,4 %. По-голямото понижение на вноса предопредели подобрието в търговския баланс. Низходящата динамика бе продиктувана от спада в международните цени, който се отрази в отрицателни дефлатори, докато увеличение в търгуваното количество се наблюдаваше в много от групите стоки. Този ефект бе най-силно изразен при вноса на нефт и износа на метали.

По отношение на регионалната структура на търговията, през първото полугодие бе отчетено понижение при износа и вноса от трети страни⁴ (съответно 15,1 % и 16,2 %). Причината бе както описаната по-горе ценова динамиката, така и нестабилността при някои от основните ни партньори. Вносът от ЕС също се понижи на годишна база (0,6 %), докато износьт запази растеж през пет от шестте месеца и в края на полугодieto бе отчетено номинално нарастване от 3,8 %.

Излишъкът по статия „Услуги“ се сви до 1,6 % от БВП в резултат на по-нисък износ на транспортни услуги. Дефицитът по доходната статия се понижи съществено до 1,3 % от БВП при 2,6 % година по-рано.

Излишъкът по капиталовата сметка за периода възлезе на 1,7 % от БВП в резултат от преведени инвестиционни субсидии от ЕС. Финансовата сметка бе почти балансирана, отчитайки минимално превишаване на привлечените средства над изплатените към нерезиденти в размер на 218 млн. евро. Основните привлечени средства бяха от преки чуждестранни инвестиции и емитирания от държавата двоен транш еврооблигации през месец март тази година.

Международните валутни резерви достигнаха 22,4 млрд. евро в края на юни 2016 г. Ръстът им на годишна база достигна 16,7 %, докато година по-рано той бе 34,2 %, поради постъпленията във фискалния резерв от емитираните през март 2015 г. еврооблигации. С най-голям принос за нарастването на валутните резерви през първото полугодие беше депозитът на правителството в БНБ, чийто годишен растеж в края на юни достигна 23 %. Значим положителен принос имаха също така банковите резерви и банкнотите и монетите в обръщение, с растеж от съответно 14,3 % и 12,7 %. Нивото на

³ Базисната инфлация включва: цените на услугите, на неенергийните промишлени стоки и преработените храни.

⁴ Данните в параграфа са от външнотърговската статистика на НСИ. Поради методологически особености съществува разлика между търговската статистика на НСИ и общите данни за търговията, включени в Платежния баланс на България.

резервите осигуряваше необходимата стабилност на валутния борд, като в края на юни покритието на паричната база с резерви беше 179,6 %, при 174,6 % година по-рано. Същевременно, покритието на вноса на стоки и услуги достигна 9,7 месеца, а в края на май съотношението на валутните резерви към краткосрочния външен дълг на страната беше 287,8 %.

Паричното предлагане нарасна с 8,9 % в края на юни в сравнение с година по-рано. Най-голям принос за увеличението му имаше бързоликвидният паричен агрегат М1 и по-специално овърнайт депозитите, които ускориха темпа си на растеж до 15,9 % в края на юни срещу 12,4 % през аналогичния месец на предходната година. Ускорено нарастване се наблюдаваше и от страна на парите извън ПФИ – 13,2 %, при 9,6 % в края на юни 2015 г. Положителен принос за възходящото изменение на широките пари имаха и депозитите с договорен матуритет (3,5 % годишен ръст), както и депозитите, договорени за ползване след предизвестие, нараснали с 3,8 %. **Общият размер на депозитите в банковата система** се повиши с 8,2 % в края на юни спрямо същия месец на 2015 г.⁵ Депозитите на домакинства бяха с най-голям принос за това, след като нараснаха на годишна база с 6,3 %. По-значителен положителен принос имаха и депозитите на нефинансови предприятия, чийто годишен ръст достигна 12,9 %.

Годишният темп на изменение на кредита за частния сектор беше отрицателен през цялото първо полугодие на 2016 г., но през второто тримесечие спадът започна да се забавя и в края на юни беше 0,6 %. На месечна база частният кредит нараства с положителни темпове от началото на март, като през юни увеличението беше с 1,3 % спрямо края на май. Кредитите за нефинансови предприятия имаха най-негативно изменение и в края на юни се понижиха с 1,5 % на годишна база. Принос за това имаше свиването на овърдрафта, а също така и ускоряващия се спад на лошите и преструктурирани кредити в този сегмент.

През цялото полугодие на 2016 г. динамиката при кредитите за домакинства се характеризираше с постепенно забавяне на годишния им спад, който в края на юни възлезе на 0,7 %, при спад на годишна база от 1,3 % и 1,8 %, съответно в края на декември 2015 г. и януари 2016 г. Положителен принос имаше по-доброто месечно представяне на кредитите за потребление, а приносът на жилищните кредити за годишното изменение бе положителен за месеците май и юни. Потребителските кредити в края на юни се понижиха с 1,3 % спрямо същия месец на предходната година, при положителен, но близък до нулата месечен растеж от февруари. При жилищните кредити наблюдаваните тенденции бяха сходни, като те забавиха темпа си на годишно понижаване от 1,2 % през декември 2015 г., регистрираха нулев годишен растеж през май и положителен от 0,2 % в края на полугодието.

През първите две тримесечия на 2016 г. банковата система в България остана стабилна и продължи да поддържа високи нива на ликвидност и обща капиталова адекватност. Коефициентът на ликвидните активи към края на юни бе 36,64 %⁶. Нетният финансов резултат на системата достигна 773,5 млн. лв. в края на юни или с 53,7 % повече спрямо година по-рано, което се дължеше основно на по-ниските разходи за лихви и обезценка. Към края на юни натрупаната обезценка по кредити и вземания в банковата система бе с 21,6 % по-малко спрямо година по-рано. Обявените през август 2016 г. резултати от проведените преглед на качеството на активите и стрес тест потвърдиха устойчивостта и силната капиталова позиция на банковата система по

⁵ Депозити, включени в паричното предлагане.

⁶ Изчисляван по Наредба № 11 на БНБ.

отношение на възможността ѝ за абсорбиране на различни шокове, свързани с влошена пазарна и макроикономическа среда.

2. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2016 г.

➤ Брутен вътрешен продукт

През първата половина на 2016 г. БВП нарасна в реално изражение с 3% на годишна база. Благоприятното развитие, наблюдавано от началото на годината, дава основание да очакваме по-висок икономически растеж за цялата 2016 г. в сравнение с прогнозата за ръст от 2,1 % залегнала в Бюджет 2016 г. Основен принос за повишаване на прогнозата за растежа на БВП има силното представяне на частното потребление през първото полугодие и очакванията това развитие да се запази до края на годината, подкрепено от положителната динамика на пазара на труда. Въпреки че, външната среда се влошава в сравнение с допусканията, направени при изготвянето на бюджета, положителният принос на нетния износ през първото полугодие на 2016 г. ни дава основание да очакваме подобно представяне и през второто полугодие на годината. В резултат се очертава положителният принос на нетния износ да бъде леко завишен при актуализацията на прогнозата. През първото полугодие на 2016 г. инвестиционната активност в страната беше ограничена от отчетения спад при публичните инвестиции, който се свързва с необходимото време за преминаването към новата финансова рамка 2014 - 2020 г. за финансиране на програмите от фондовете на ЕС. Очаква се низходящата динамика при публичните инвестиции да се запази до края на 2016 г., което ще се отрази в понижени прогнози за инвестициите в основен капитал. В същото време, очакванията за възстановяване на частните инвестиции се запазват, но те няма да могат да компенсират спада при капиталовите разходи на правителството. Номиналната стойност на БВП също се очертава да бъде по-висока от заложената в Бюджет 2016 г., основно поради развитието през първата половина на годината, а също така и поради отчетните данни за БВП през 2015 г., публикувани от НСИ през март 2016 г., според които стойността на БВП за 2015 г. е с 406 млн. лв. повече от заложената при изготвянето на Бюджет 2016 г.

➤ Пазар на труда

Текущото развитие на заетостта следва очакванията, заложен в Бюджет 2016, а нивото на безработица е по-ниско спрямо очакванията, поради по-ниската отчетена икономическа активност на населението. През първата половина на 2016 г. динамиката на заетите беше близка до очакваната и средният за годината растеж на заетостта се очаква да бъде близък и съвсем малко по-висок от заложения темп на повишение от 0,4 %. В същото време, по-слабото участие на населението в работната сила допринесе за по-ниското ниво на безработица, поради което може да се очаква средногодишната му стойност да бъде по-ниска в сравнение с очакваното в Бюджет 2016 ниво от 9,1 %.

Отчетните данни за динамиката на компенсацията на един нает през първите три месеца на 2016 г. показаха значително ускорение на годишна база. Разгледано за цялата 2016 г. номиналният темп на изменение на показателя ще остане близък до заложената стойност в прогнозата за Бюджет 2016 в съответствие с очакванията за растежа на производителността на труда и отрицателното средногодишно изменение на цените.

➤ **Инфлация**

Средногодишната инфлацията за 2016 г. се очертава да бъде отрицателна, около -1%, докато заложената в бюджетната прогноза бе положителна от 0,5 %. Текущата динамика при международните цени на суровините, през първото полугодие на 2016 г., се различава съществено от очакванията заложен в прогнозата. За полугодieto на 2016 г. средната цена на суров нефт, сорт Брент бе 40,2 при заложена цена за 2016 г. от 51,8 щатски долара. Текущият спад в цените на неенергийните промишлени стоки е 8,4 % в доларово изражение при очакван спад от 5,2 % - в бюджетната прогноза. Отчетните стойности за полугодieto на 2016 г. са причина за промяна в прогнозата за инфлацията към по-ниска стойност, но по отношение на средногодишната инфлация. Инфлацията в края на 2016 г. се очаква да бъде положителна от 0,6 %, което е близо до тази заложена в бюджетната прогноза – 0,4 %. Основание за това дават отчетената за юли положителна месечна инфлация от 1% (спрямо предходния месец), с което отрицателната инфлация за юли на годишна база се намали до -1,1 %, докато през юни беше -1,9 %. През юли инфлацията се дължеше преди всичко на ръст в цените на сезонни хранителни стоки и услуги. До края на годината очакваме нарастването на цените при тези две групи да продължи, както под влиянието на сезонни фактори, така и при очакван ръст в международните цени на суровините през последното тримесечие на годината и под влияние на нарасналото потребление на домакинствата.

➤ **Платежен баланс**

По-съществен от очаквания спад на международните цени през първото полугодие на 2016 г. и леко по-слабо външно търсене бяха основните фактори за по-ниските от залегналите в Бюджет 2016 номинални растежи на износа и вноса. До края на годината очакваме забавяне в спада на международните цени на годишна база, което ще се отрази в повишение на дефлаторите и по-високи номинални растежи на търговията за годината спрямо полугодieto. Номиналните растежи на вноса и износа обаче ще останат под заложеното в актуализираната макроикономическа прогноза от есента на 2015 г. Ръстът на износа ще изпревари този на вноса. В съответствие с прогнозата, балансът на текущата сметка за 2016 г. ще е положителен около 2% от БВП.

3. Основни бюджетни параметри към края на полугодieto на 2016 г.

Основните макроикономически индикатори отчитат положително развитие към полугодieto на 2016 г., което заедно с ефектите от мерките за подобряване събираемостта на приходите се отразява и в подобрение на фискалните показатели. Параметрите по изпълнението на по-голямата част от основните данъци бележат ръст, който значително изпреварва ръста на икономиката и индикира за подобрената събираемост и изтласкване на светло на част от оборотите от сивата икономика. Приходите от ДДС и акцизи за изминалите шест месеца на 2016 г. се подобряват значително спрямо постъпленията за същия период на 2015 г. (номинален ръст от 10,4 %, респективно 18,6 %). Данъчните постъпления като цяло нарастват в номинално изражение с 1 202,8 млн. лв. (9,8 %) спрямо полугодieto на 2015 г., благодарение основно на ръста при косвените данъци. Неданъчните приходи бележат номинален ръст от 269,3 млн. лв., като изпълнението към 30.06.2016 г. на годишните разчети представлява 51,1 процента.

На база на отчетените параметри и изготвените прогнози в годишен план се очаква по-добро от планираното изпълнение на данъчните приходи и приходите от осигурителни вноски. Очаква се в годишен план приходите от косвени данъци, корпоративни данъци,

осигурителни вноски и др. да надвишат разчетите за годината, което минимизира негативните ефекти от забавянето при приходите от ДДС от внос и не очертава рискове по отношение на рамката по приходите. Тук е важно да се отбележат и усилията на приходните администрации за повишаване събираемостта на приходите. Активните мерки за изтласкване на светло на оборотите от сивия сектор на икономиката чрез засилен фискален контрол, включително и контрол в реално време на фискалните устройства на търговците в страната, мерките за засилване на контрола при търговията с акцизни стоки, борбата с контрабандния внос, както и противодействието на опитите за данъчни нарушения и измами са част от тези усилия и очакваните ефекти в приходите вече дават резултат. Системното прилагане на тези мерки оказва дисциплиниращ ефект и натиск върху сивата икономика.

Параметрите по разходите индикират за по-ниско изпълнение на разходите през първите шест месеца на годината спрямо годишните разчети в сравнение с предходни години. Това се дължи преди всичко на забавяне при капиталовите разходи (основно по сметките за средства от ЕС), което е свързано от една страна със забавяне при стартиране на процедурите за кандидатстване и при изпълнението на проектите по новия програмен период 2014-2020 г, административни трудности и други, и от друга, с изместване на голяма част от капиталовите разходи в последното тримесечие на годината, поради технологични и процедурни фактори. От друга страна - социалните и здравноосигурителните разходи бележат ръст спрямо същия период на миналата година, основно поради базовия ефект върху разходите за пенсии през 2016 г. от увеличението на пенсиите от юли 2015 г., както и по-високите здравноосигурителни плащания през настоящата година. Въпреки това, изпълнението на разходите остава ниско и в годишен план се очертава планираните инвестиционни и капиталови разходи (основно по сметките за средства от ЕС) да не бъдат изпълнени в пълен размер.

В следствие на отчетените добри параметри по изпълнението на приходите по националния бюджет и по-ниското от планираното изпълнение на разходите през първото полугодие на годината, бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към 30.06.2016 г. е излишък в размер на 3 071,2 млн. лв. (3,4 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 1 665,3 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 1 405,9 млн. лв. За сравнение за първото полугодие на 2015 г. бе отчетен излишък по КФП в размер на 889,5 млн. лв. (1,0 % от БВП), което означава, че като относителен дял в БВП бюджетната позиция се подобрява с 2,4 процентни пункта. Факторите за подобрието на бюджетната позиция продължават да бъдат по-високите приходи и свиването на разходите спрямо същия период на предходната година. Освен добрите параметри по приходите по националния бюджет значително влияние върху текущото салдо по КФП оказват и сметките за средства от ЕС, където превишението на приходите над разходите представлява 1,6 % от прогнозния БВП.

На база на изложеното може да се обобщи, че развитието на параметрите по приходите и разходите по консолидираната фискална програма към полугодията на 2016 г. очертават възможност за постигане на по-голямо от планираното свиване на бюджетния дефицит през настоящата година. При допускане, че положителните тенденции в приходите бъдат затвърдени през оставащите месеци, като същевременно изпълнението на разходите остане по-ниско от планираното в годишен план може да се очаква дефицитът по КФП на касова основа да бъде свит под 1 на сто от прогнозния БВП. Това ще позволи голяма част от предвидения ресурс за финансиране на дефицита през настоящата година да бъде спестен във фискалния резерв. От друга страна предвиденият буфер във връзка с прегледа на активите на банките в страната също

няма да бъде използван и той ще остане на разположение във фискалния резерв. По този начин е налице възможност натрупаният ресурс във фискалния резерв да бъде достатъчен да посрещне предстоящите плащания през 2017 г. по падежиращи облигации, емитирани на международните финансови пазари, и ще намали размера на държавния дълг.

Предизвикателства при изпълнението на бюджета до края на годината

➤ Основните предизвикателства при изпълнението на бюджета до края на годината са свързани с полагането на максимални усилия за по-ритмично усвояване на средствата по проектите по новия програмен период 2014-2020 г. За разлика от предходната година, когато разплащанията по стария програмен период достигнаха своя пик за целия програмен период, през първите месеци на настоящата година усвояването на средствата остава слабо. През изминалите месеци на 2016 г. усвояването на планираните разходи по сметките за средства от ЕС остава слабо, което се дължи основно на забавяне при стартиране на процедурите за кандидатстване и при изпълнението на проектите, административни трудности и други. Въпреки, че в краткосрочен план забавянето при усвояването на разходите се отразява в подобрене на бюджетното салдо на касова основа, това забавяне измества разходи в следващи години и води до натиск за допълнителни разходи.

➤ Отчетните данни към края на юни сочат наличие на просрочени задължения в някои министерства, ведомства и общини. Въпреки, че при някои разпоредители с бюджет се отчита намаление на размера на просрочията, общият им размер не отчита сериозно подобрене. Добрата финансова практика предполага управлението на поемане на ангажименти да е съобразено с възможностите за разплащане на възникнали задължения по съответните договори и недопускане на просрочени задължения.

4. Мерки за повишаване на събираемостта на приходите

От иницирираните през периода промени в законодателството като пряко свързани с целта за повишаване на събираемостта на приходите могат да бъдат посочени следните:

✓ Изготвен проект на нов Закон за независимия финансов одит във връзка с транспониране на разпоредбите на Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, от 16 април 2014 година. Проектозаконът е внесен в Народното събрание на 18.05.2016 година. До края на полугодиято проектозаконът бе приет на първо четене във водещата Комисия по бюджет и финанси и участващите комисии.

✓ Изготвен проект на Решение на Министерския съвет за одобряване присъединяването на Република България към приобщаващата рамка на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие за въвеждане на мерките по проекта за „Свиване на данъчната основа и прехвърлянето на печалби“.

✓ Изготвен проект за допълнение на Закона за данък върху добавената стойност във връзка с предотвратяване на възможностите за злоупотреби чрез механизъм, съгласно който при осъществяване на търговия с течни горива, лицата задължително да предоставят обезпечение в пари, държавни ценни книжа или в безусловна и неотменяема банкова гаранция за срок от една година на Националната агенция за приходите. Законопроектът е приет от НС (обн., ДВ, бр. 60 от 2016 г.).

✓ Изготвен проект на Закон за ратифициране на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси, изменена с Протокола за изменение на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни

въпроси, влязъл в сила на 1 юни 2011 година. Законът е приет от Народното събрание (обн. в ДВ, бр. 14 от 2016 г.).

✓ Изготвен проект на Закон за ратифициране на Многостранното споразумение между компетентните органи за автоматичен обмен на информация за финансови сметки. Законът е приет от Народното събрание (обн. в ДВ, бр. 14 от 2016 г.).

✓ За противодействието на митнически, валутни и данъчни нарушения с предмет акцизни стоки, както и на данъчни измами с акциз и данък върху добавената стойност (ДДС) предвид последните промени в Закона за акцизите и данъчните складове, в сила от 1 януари 2016 г. е прецизирана подзаконовата нормативна уредба - Правилника за прилагане на Закона за акцизите и данъчните складове (изм. и доп., ДВ, бр. 2 от 08.01.2016 г., в сила от 08.01.2016 г.). При подадено искане за възстановяване на акциз, митническите органи ще извършват проверка на лицата за наличие на изискуеми публични задължения, събирани от Агенция "Митници", а не както до сега само на задължения за акциз. Допълнено е, че автоматизираните системи за отчетност на лицензираните складодържатели следва да отчитат и данни за лицата вложители в данъчния склад, идентифицирани с ЕИК. Допълнени са реквизитите на регистъра Дневник на складовата наличност, воден от лицензираните складодържатели. Разширени са изискванията към информацията, която се съдържа в материалната отчетност на освободените от акциз крайни потребители във връзка с контрола на използваните акцизни стоки. Регламентира се и съдържанието на регистъра на издадените разрешения за търговия с тютюневи изделия, който се води в Агенция "Митници".

✓ Изготвен проект на искане за дерогация от разпоредбите на член 26, параграф 1, буква а) и членове 168 и 168а от Директива 2006/112/ЕО относно общата система на ДДС за ограничаване до 50 на сто на правото на приспадане на данъчен кредит за начислен данък при наем или лизинг на леки автомобили (предназначени за превоз на пътници с места за сядане без мястото на водача до 8 включително) и мотоциклети, за начислен данък при придобиване и внос на леки автомобили за превоз на пътници с места за сядане без мястото на водача от 6 до 8 включително; както и за начислен данък върху разходите, свързани с тези превозни средства, когато същите не се използват изцяло за стопански цели, съгласно чл. 395 от същата директива. Проектът е одобрен с Решение на МС от 13.04.2016 година. С Писмо от 30.06.2016 г. Европейската Комисия посочва, че при незадължителното въвеждане на ограничението на правото на данъчен кредит ще продължи неравностойното третиране на определени бизнес активи и няма да опрости събирането на ДДС. В тази връзка България е приканена да преразгледа подаденото искане.

✓ Изготвена Инstrukция № И-1/12.04.2016 г. за условията и реда за обмен на информация между органите на Министерството на вътрешните работи и Агенция „Митници“ чрез достъп до автоматизирани информационни системи. Инstrukцията е издадена на 12.04.2016 г. от министъра на финансите и министъра на вътрешните работи и е обнародвана в Държавен вестник, бр. 32, от 22.04.2016 година.

✓ Сформирана е Група за наблюдение изпълнението на Единната национална стратегия за повишаване на събираемостта на данъците, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017, приета с РМС № 806 от 15.10.2015 г. в контекста на изпълнение на специфична препоръка №1 на Съвета от 2014 г. Извършен е анализ и оценка на всички мерки от Плана за действие към Стратегията и на степента на реализиране на заложените цели, мерки и дейности в националната стратегия. През април 2016 г. е изготвен доклад с оценка по прилагането на Единната национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на

разходите за спазване на законодателството 2015-2017 за 2015 г. (одобрен на заседание на Министерския съвет от 27.04.2016 г.).

✓ Във връзка с мярка 1.4 от Плана за действие към ЕНС 2015-2017 е разработен проект на Закон за регистриране и отчитане на продажбите в търговските обекти, който да замени Наредба № Н-18 от 13.12.2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства.

✓ През месец април 2016 г. е внесен Законопроект за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи в съответствие с поставените цели в мярка 1.7 от Плана за действие към ЕНС.

✓ Във връзка с изпълнение на мярка 1.3. от Плана за действие към ЕНС относно разширяване на обхвата и усъвършенстване на механизма за осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск е изготвена Наредба за изменение на Наредба № Н-2 от 2014 г. за условията и реда за осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на Република България и изискванията към фискалните контролни пунктове (обн. ДВ, бр. 13 от 16.02.2016 г.).

✓ Продължава действието на междуведомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари (ПМС №89/16.04.2015 г.) за осъществяване на фискален контрол върху стоки с висок фискален риск. Центърът функционира в непрекъснат режим на работа и осигурява взаимодействието и координацията между Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“, Главна дирекция „Национална полиция“ и Главна дирекция „Гранична полиция“ на Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция „Национална сигурност“, Агенция „Митници“, Националната агенция за приходите и Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“. В резултат на действията на центъра е отчетен ръст на декларираната данъчна основа при ВОП за 2015 г. спрямо 2014 г. от 605,5 млн. лв. или 16,5 %. В рамките на поставените цели на междуведомствения координационен център през месец юни 2016 г. е предотвратено изнасянето на над 9,4 млн. къса цигари. С цел пресичане на престъпни практики, използвани от търговците при разпространението и търговията с течни горива (избягване плащането на ДДС и продажбата на гориво, което не отговаря на утвърдените стандарти), през месец февруари 2016 г. е проведена специализирана операция на територията на столицата и още 15 областни града, като са установени разлики в касовата наличност, спрени са от разпространение 17 хил. литра, от които 8,3 хил. литра гориво за дизелови двигатели и 8,7 хил. литра автомобилен бензин. Други два обекта са затворени поради липса на Декларация за съответствие и проследимост. Спряно е от разпространение поради установени документални нарушения 11,7 хил. литра гориво за дизелови двигатели.

И през първите шест месеца на 2016 г., митническата администрация продължи активното си сътрудничество с други правоприлагащи органи с оглед постигане на по-ефективни резултати в противодействието на нарушенията и повишаване на приходите в бюджета. Проведени бяха редица съвместни мероприятия от НАП, Агенция „Митници“, МВР, ДАНС и ДАМТН насочени към „осветляване“ на сивия сектор при разпространението на енергийни продукти (основно течни горива), както и масирани проверки, свързани с прилагането на митнически режим 42. Агенция „Митници“ е с постоянен представител в Междуведомствения координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари към ГД „БОП“-МВР. Продължава изпълнението и на план рег. № 11938-543 от 13.01.2015 г. за съвместни мероприятия между МВР (ГД „Криминална полиция“, ГД „Гранична полиция“, областни дирекции) и Агенция „Митници“ за противодействие на

контрабандата, нарушенията и престъпленията, свързани с трансгранично и вътреобщностно движение на стоки.

✓ В следствие на регулярния оперативен обмен на информация в областта на акцизите с други държави-членки на ЕС, са констатирани случаи на фиктивни движения на минерални масла по тристранни операции по смисъла на Закона за данък върху добавената стойност. Движенията са били част от международни схеми за данъчни измами и пране на пари, като са установени български търговски дружества, съпричастни към престъпната дейност. Агенция „Митници“ е предоставила необходимата информация на НАП и ДАНС, като по някои от случаите се работи съвместно.

✓ Изготвени са анализ и план за действие по проблемна област „Време за плащане на данъци“ за преодоляване на проблемите, възпрепятстващи нарастването на инвестициите в България като част от усилията по третия стълб на Плана за инвестиции за Европа.

✓ През 2016 г. продължава прилагането на **единна практика по прилагането на данъчното и осигурителното законодателство**. От началото на годината са актуализирани всички наръчници по прилагането на данъчното и осигурителното законодателство: Наръчник по ДОПК; Наръчник за данъците върху доходите на физическите лица; Наръчник по ДДС; Наръчник по корпоративно подоходно облагане; Наръчник по задължително социално и здравно осигуряване и гарантирани вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя.

✓ Усилено се работи за **повишаване на данъчната и осигурителната култура на обществото**. В тази връзка са изготвени различни наръчници, инструкции и указания по прилагане на данъчно-осигурителното и друго приложимо от НАП законодателство, които са публикувани на сайта на НАП. Осъществено е и предоставяне на пълна и изчерпателна информация за услуги, процеси, формуляри, указания за попълване, както и на различни електронни услуги със свободен достъп като напр. здравноосигурителен калкулатор, справка за здравноосигурителен статус и др. на интернет страницата на НАП, консултация на гише в офисите, чрез информационни табла в салоните за обслужване и информационния център на НАП – единния телефонен номер за цялата страна 0 700 18 700, както и публикации в печата.

✓ Предприети са мерки за повишаване на доброволното спазване на задълженията от клиентите като са въведени различни отстъпки при спазване сроковете за деклариране и плащане в офис на НАП, както и за подаване и заплащане по електронен път. Изпращат се напомнящи съобщения чрез електронна поща, по телефон и чрез медиите за приближаващи и изтичащи срокове, за неплатени задължения с изтекъл срок на плащане и др.

✓ В резултат на предприетите мерки за **повишаване на събираемостта на просрочените публични вземания** през първото полугодие на 2016 г. се забелязва промяна в поведението на длъжниците, изразяващо се в по-малък размер на задълженията, които не са платени в законовия срок. Размерът на декларираните задължения и начислените суми по ревизионни актове през първото полугодие на 2016 г. е нараснал със 7,6 % или 967,3 млн. лв., а размерът на просрочените задължения е намалял с 204,8 хил. лв. спрямо отчетеното към 30.06.2015 година. Платените в срок задължения са нараснали с 1,5 % – от 78,3 % към 30.06.2015 г. до 79,8 % към 30.06.2016 г., като доброволното изпълнение на задълженията по декларации е 83 %.

Повече са платените суми за погасяване на просрочени задължения (стари и нови) – 1 997 млн. лв. към 30.06.2016 г. при 1 943 млн. лв. към 30.06.2015 г. (увеличение с 54 млн. лева). Резултатът се дължи на по-големия размер на платените

суми за погасяване, както на нови, така и на стари просрочени задължения – съответно с 39,2 млн. лв. и 15,0 млн. лв. повече.

Платените в хода на образуваните изпълнителни производства суми за погасяване на публични вземания на взискател НАП са с 5 % (19,5 млн. лв.) повече в сравнение с отчетеното към 30.06.2015 година.

През първото полугодие на 2016 г. са проведени 13 кампании, свързани със стимулиране доброволното изпълнение на задълженията, чрез прилагане на т. нар. „меки способи“. Приведени са в действие и приключени няколко мащабни кампании, целящи ранното третиране на просрочени публични вземания, срока на плащане, на които е изтекъл през текущата година. С посочения способ са обхванати 32 249 юридически лица с просрочен дълг по ЗКПО и задължения, предадени за събиране от НАП, и към 3 473 физически лица за задължения от външни взискатели. Близко 40 % от лицата са направили частични или цялостни плащания спрямо тези, с които е осъществен контакт, а направените от тях вноски по съответните сметки на НАП, отчетените към момента са малко над 14 млн. лева. Предприети са мерки, част от които изпреварващи, преди изтичане на законоустановените срокове за текущ отчетен период, към 2 000 самоосигуряващи се лица, по отношение подаването на данни за дължимите от тях осигурителни вноски. Поетите ангажименти от лицата за изпълнение на задълженията си след тяхното уведомяване са над 90 %.

Осъществени са кампании, насочени към лица с новодекларирани задължения по месечни справки-декларации по ЗДДС, годишни данъчни декларации по ЗКПО и ЗДДФЛ за финансовата 2015 година. В кратки срокове след изтичане на законовия срок за плащане, се изпращат електронни уведомления до лицата, допуснали просрочване на задълженията. След изследване на резултатите от уведомяването по електронен път, целенасочено – с лицата, които не са платили, се осъществява и телефонен контакт, с искане за поемане на конкретен ангажимент за плащане.

Приходите от **продажба на вещи, конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата** от различни източници за първото полугодие на 2016 г., са в размер на 1,9 млн. лева.

Общият брой на проведените търгове за първото полугодие на 2016 г. е 167 с приходи от 1,3 млн. лева.

В резултат на действията на НАП по отношение на **установяване и ефективно събиране на определени със закон частни държавни вземания (ЧДВ)** през първите шест месеца на 2016 г. събраните суми от ЧДВ са в размер на 4 274 493 лв., от които 199 968 лв. са платени с компенсаторни инструменти. Постъпленията представляват 85,5 % от планираните за 2016 г. приходи от частни държавни вземания.

✓ Във връзка с мярката за коректно установени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по основание и размер към 30.06.2016 г. са издадени 5 691 ревизионни акта, като от тях 52 % са с разкрития над 10 000 лева. Допълнително установените задължения са 972 млн. лв., в т.ч. за осигурителни вноски – 26 млн. лева. Издадените ревизионни актове за осигурителни вноски са 832 броя.

✓ НАП продължава да работи активно за **идентифициране и санкциониране на нарушителите на данъчното и осигурителното законодателство**. От началото на годината до 30.06.2016 г. органите по приходи от функция „Контрол“ са съставили 5 341 бр. актове за установено административно нарушение (АУАН), въз основа на които са издадени 3 440 бр. наказателни постановления за налагане на глоби или

имуществени санкции на задължените лица. Осъществени са редица съвместни действия на НАП с органите на ДАНС и МВР, с цел противодействие на данъчно-осигурителни измами, нанасящи щети на държавния бюджет. Извършени са съвместни контролни действия, в рамките на регионалните координационни центрове за взаимодействие, между НАП и Агенция „Митници“.

През първото шестмесечие на 2016 г. на фискалните контролни пунктове на ГКПП са извършени общо 177 011 проверки на транспортни средства, като на 48 094 са поставени технически средства за контрол.

✓ Във връзка с **установяването и предотвратяването на измами** от 01.01.2016 до 30.06.2016 г са изготвени 62 доклада за идентифицирани данъчни измами за периода. В резултат на приключилите 84 от общо 117 ревизии, допълнително начисленият данък е общо в размер на 2,5 млн. лева.

✓ По мярка **управление на риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство** през първо полугодие на 2016 г. са представени пред ръководството на НАП и одобрени резултатите от приключил анализ на риск „Укриване на приходи от лица, извършващи производство и търговия на едро на месо и месни продукти“.

През периода е извършено и идентифициране на два нови риска:

- Риск от „Неотчитане на приходи от продажби на медицински и ортопедични стоки, което води до укриване на доходи и печалби от търговия на дребно с тези стоки“;
- Риск от „Укриване на доходи и печалби от лица, предоставящи СПА и уелнес услуги, когато се предлагат извън туристическия пакет в собствени или наети обекти“.

Утвърдена е Програмата за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск за 2016 г. и 2017 година. В изпълнение на заложените в Програмата мерки за третиране на рискове са реализирани следните действия:

- През първото полугодие на 2016 г. от НАП са подготвени, одобрени от ръководството, и изпратени на компетентните дирекции указания за инициране на контролни действия по третиране на 16 конкретни риска, като за всеки от тях са предоставени списъци с рискови лица за третиране;
- Изготвени са информационни и образователни съобщения и са предоставени индивидуализиращи данни за лицата, обект на третиране по 4 конкретни риска чрез изпращане на електронни писма по e-mail, с цел уведомяване и насърчаване на доброволното спазване на законодателството;
- През първото полугодие на 2016 г. от НАП са иницирани действия по осъществяване на контакт с новорегистрирани самоосигуряващи се лица, както и лица, членове на осигурителни каси, с цел разясняване на задълженията им по спазване на осигурителното законодателство;
- В началото на 2016 г. е сформирана проектна група за разработването на стратегия за противодействие на риска, свързан с трансфер на печалби и доходи в чужбина.

✓ През първото полугодие на 2016 г. в резултат на предприетите мерки за **противодействието на митнически, валутни и данъчни нарушения с предмет акцизни стоки** от митническата администрация при осъществяване на контролните й функции и реализиране на административно-наказателната отговорност на лицата нарушили Закона за митниците (ЗМ) и Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) са съставени общо 2 681 броя акта за установяване на административни

нарушения (АУАН) и са издадени общо 2 783 броя наказателни постановления (НП), от които:

- 1 566 броя АУАН по реда на ЗМ и издадените НП са 1 018 броя;
- 1 078 броя АУАН по реда на ЗАДС и издадените НП са 1 742 броя;
- 36 броя АУАН по Валутния закон и издадените НП са 19 броя;
- 4 броя АУАН по други закони и издадено 1 брой НП.

През периода 01.01.–30.06.2016 г. митническите органи са извършили над 8 900 физически проверки на данъчнозадължени лица и лица, държащи или извършващи дейности с акцизни стоки (по реда на ЗАДС). Голяма част от тях са били извършени по повод осъществявания от митническите органи специфичен контрол по реда на Наредба № Н-1/2014 г. на министъра на финансите, както и при извършени съвместни действия с органите на МВР, НАП и други държавни органи с контролни правомощия. С цел защита на финансовите, икономическите и социалните интереси на ЕС и страната, при осъществяване на митнически контрол по реда на Закона за митниците, както и на валутния контрол, от служителите на Агенция „Митници“ са извършени над 20 000 проверки. Над 800 от общия брой проверки са извършени от митническите мобилни групи - проверки, обективирани със съставени протоколи – 592 броя и проверки от типа роудстоп – 291 броя.

Създадени са 88 броя национални рискови профили. С цел предотвратяване на нередности, свързани с избягване заплащането на антидъмпингови мита, са разработени и въведени в автоматизирания модул за анализ на риска 15 броя рискови профили.

Въз основа на извършения от митническите органи анализ на риска по отношение акцизните стоки, са предотвратени няколко по-големи случая на въвеждане на територията на страната на моторни горива, представяни по документи като минерални масла с произход от държави членки на ЕС. Не на последно място е и успешния контрол спрямо нерегламентираното предлагане и разпространение на тютюн за пушене (вкл. такъв за наргиле) на територията на страната, като благодарение на оперативната дейност на митническите мобилните групи, са разкрити две нелегални фабрики - за производство на тютюн за наргиле и за производство на цигари.

✓ Изпълнява се **Стратегията за по-ефективно използване на наличните информационни системи на Агенция „Митници“ на вътрешни и външни граници на Република България**; засилен е и контрола и на вътрешните граници, където допълнително се въвеждат данни за стоките в камионите, товарителниците, проверява се валидността на карнети ТИР и др. С измервателни уреди се проверява тонажът на контролираните МПС, задействат се рискови профили, които служителите от митническото разузнаване въвеждат във връзка с извършен анализ на риска.

✓ Работи се активно за **засилване на сътрудничеството с правоохранителните и правоприлагащите органи с оглед постигане на по-ефективни резултати в борбата срещу нарушенията с предмет тютюневи изделия и енергийни продукти**. Активно се използва създадената база данни в Агенция „Митници“. В края на м. юни, от страна на Агенция „Митници“ са планирани, организирани и стартирани проверки по българското Черноморие с цел засилване на контрола върху производството и разпространението на етилов алкохол и алкохолни напитки през летния туристически сезон. Същите продължат активно през м. юли и м. август, като в редица случаи проверките се извършват съвместно с органите на НАП и други контролни администрации.

✓ Агенция „Митници“ осъществява контрол по **еднаквото прилагане на законодателството, процедурите и инструментите за митнически контрол на ЕС с цел правилното определяне и събиране на публичните вземания** от компетентността на митническата администрация. През първите 6 месеца на 2016 г. са извършени 54 бр. проверки в рамките на последващия контрол по реда на чл. 78, параграф 2 от Регламент (ЕИО) 2913/92 на Съвета на икономически оператори, в резултат на които са установени нарушения, водещи до възникване на задължения за заплащане на публични държавни вземания на обща стойност 1,3 млн. лв., в т.ч. мито – 0,1 млн. лв. и ДДС – 1,2 млн. лева.

✓ В резултат на осъществяваните мерки по **събиране и превеждане на допълнителни приходи от акцизи в държавния бюджет** през първото полугодие на 2016 г. от митническата администрация са извършени 20 бр. ревизии по реда на ДОПК във връзка с разпоредбите на ЗАДС за установяване, изменение и/или прихващане на задължения за акциз, както и за възстановяване и/или прихващане на недължимо платени или събрани от лицето суми. Установени с ревизионни актове са задължения за заплащане на акциз – 0,8 млн. лв. и лихви за просрочие – 0,3 млн. лева. Извършените проверки по искания за възстановяване/прихващане на акциз от звената за ПК през периода от 01.01.2016 г. до 30.06.2016 г. са общо: 126 бр., като с издадени решения на началника на митницата е възстановен/прихванат акциз общо 12,9 млн. лева.

II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2016 ГОДИНА

Основните параметри по изпълнението на консолидираната фискална програма към полугодие на 2016 г., съпоставени с изпълнението към полугодие на 2015 г. и разчетите към ЗДБРБ за 2016 г. са представени в следната таблица:

Таблицата №1. Изпълнение на основните параметри на консолидираната фискална програма към 30 юни 2016 година.

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет Н1 2015	Разчет към ЗДБРБ за 2016 г. по КФП	Отчет Н1 2016 г.			Отчет Н1 2016 към отчет Н1 2015	Отчет Н1 2016 към разчет 2016
			КФП	Национален бюджет	Европей ски средства		
к.1	к.2	к.3	к.4=к.5+к.6	к.5	к.6	к.7=к.4:к.2	к.8=к.4:к.3
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	16 303,6	33 017,7	17 709,4	15 828,1	1 881,3	108,6%	53,6%
Данъчни приходи	12 286,1	25 992,2	13 488,7	13 488,7		109,8%	51,9%
Преки данъци	2 364,6	4 684,9	2 538,9	2 538,9		107,4%	54,2%
Косвени данъци	6 040,1	13 261,6	6 834,6	6 834,6		113,2%	51,5%
Приходи от социално и здравно осигурителни вноски	3 351,9	7 134,2	3 524,3	3 524,3		105,1%	49,4%
Други данъци *	529,6	911,5	590,8	590,8		111,6%	64,8%
Неданъчни приходи	2 018,9	4 481,6	2 288,2	2 287,9	0,3	113,3%	51,1%
Помощи	1 998,5	2 544,0	1 932,5	51,5	1 881,1	96,7%	76,0%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	15 414,0	34 817,7	14 638,7	14 058,7	580,0	95,0%	42,0%
Нелихвени разходи	14 599,1	32 618,0	13 880,2	13 300,2	580,0	95,1%	42,6%
Текущи разходи	12 628,2	26 510,8	13 014,3	12 702,0	312,3	103,1%	49,1%
Капиталови разходи	1 970,9	6 107,2	865,9	598,1	267,8	43,9%	14,2%
Лихвени разходи	309,6	802,3	361,2	361,2	0,0	116,7%	45,0%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи **		387,7					
Вноска в бюджета на ЕС	505,3	1 009,7	397,4	397,4		78,6%	39,4%
Трансфер от централния бюджет				-105,1	105,1		
БЮДЖЕТНО САЛДО	889,5	-1 800,0	3 070,7	1 664,3	1 406,5		

* Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

** В позицията "Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи" се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на общите параметри на приходите

➤ **Приходите по консолидираната фискална програма (КФП)** за първото полугодие на 2016 г. са в размер на **17 709,4 млн. лв.**, което представлява 53,6 % от годишните разчети към ЗДБРБ за 2016 г. Съпоставени със същия период на 2015 г. постъпленията по консолидираната фискална програма бележат номинален ръст от 8,6 % (1 405,9 млн. лева). Ръстът спрямо предходната година се дължи на по-високите данъчни и неданъчни приходи, които нарастват с 1 471,9 млн. лв., докато постъпленията в частта на помощите (възстановени средства от Европейската комисия) са с 66,0 млн. лв. по-малко. Въпреки това, изпълнението на приходите от помощи спрямо разчета за годината е добро, като постъпленията от помощи от страната и чужбина (основно възстановени сертифицирани разходи от края на 2015 г. по Оперативните програми и фондове на ЕС за стария програмен период 2007-2013 г. и

постъпили аванси и възстановени сертифицирани разходи от ЕК за новия програмен период 2014-2020 г.) са в размер на 1 932,5 млн. лв., което представлява 76,0 % от годишния разчет.

Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за първото полугодие на 2016 г. възлиза на 13 488,7 млн. лв. (51,9 % от планираните за годината), което представлява 76,2 % от общите постъпления по КФП. Данъчните приходи нарастват спрямо същия период на предходната година с 1 202,6 млн. лв. (9,8 %). Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 2 538,9 млн. лв., което представлява 54,2 % от годишния разчет. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 6 843,6 млн. лв., което представлява 51,5 % от годишния разчет. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 590,8 млн. лв., което представлява 64,8 % от разчетите към ЗДБРБ за 2016 г. Приходите от **социалноосигурителни и здравни вноски** към 30.06.2016 г. са в размер на 3 524,3 млн. лв. или 49,4 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват със 172,4 млн. лева.

Постъпилите **неданъчни приходи** към 30.06.2016 г. са в размер на **2 288,2 млн. лв.**, което представлява 51,1 % изпълнение на годишните разчети. Това е с 269,3 млн. лв. (13,3 %) повече спрямо края на юни 2015 година.

Постъпилите **помощи** от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС) са в размер на **1 932,5 млн. лв.**, което представлява 76,0 % от годишния разчет.

Основните приходни групи за полугодията на 2016 г., съпоставени с постъпленията за същия период на предходната година са, както следва:

Изпълнение на общите параметри на разходите

➤ **Разходите по консолидираната фискална програма** (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за първото полугодие на 2016 г. са в размер на **14 638,7 млн. лв.**, което представлява 42,0 % от годишния разчет. Разходите за същия период на миналата година са в размер на 15 414,0 млн. лева. По-ниското изпълнение на разходите през първите шест месеца на годината е свързано преди всичко със забавяне при някои капиталови разходи (основно по сметките за средства от ЕС), което

се дължи от една страна, на ниското усвояване през началния етап на изпълнение на проектите по новия програмен период 2014-2020 г., и от друга – на изместване на голяма част от капиталовите разходи в последното тримесечие на годината, поради технологични и процедурни фактори. **Нелихвените разходи** са в размер на 13 880,2 млн. лв., което представлява 42,6 % от годишния разчет. **Текущите нелихвени разходи** към юни 2016 г. са в размер на 13 014,3 млн. лв. (49,1 % от разчета за годината), **капиталовите разходи** (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 865,9 млн. лв. (14,2 % от разчетите към ЗДБРБ за 2016 г.). **Лихвените плащания** са в размер на 361,2 млн. лв. (45,0 % от планираните за 2015 г.).

➤ **Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към юни 2016 г. от централния бюджет, възлиза на **397,4 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000, изменен с Регламент № 2018/2004, Регламент № 105/2009 и Регламент № 1377/2014, за прилагане на Решение 2007/436/ЕО, в т.ч.:

- ресурс на база брутен национален доход – 250,0 млн. лв.;
- ресурс на база данък върху добавената стойност – 62,0 млн. лв.;
- корекция за Обединеното кралство – 22,1 млн. лв.;
- традиционни собствени ресурси (мита и налози върху захарта) – 63,3 млн. лева.

➤ За първото полугодие на 2016 г. **бюджетното салдо по КФП е положително** в размер на **3 070,7 млн. лв.** (3,4 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 1 664,3 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 1 406,5 млн. лева. Това е най-значителното превишение на приходите над разходите по КФП за първото полугодие на годината от 2008 г. досега. За сравнение за първото полугодие на 2015 г. бе отчетен излишък по КФП в размер на 889,5 млн. лв. (1,0 % от БВП), което означава, че като относителен дял в БВП бюджетната позиция се подобрява с 2,4 процентни пункта. Факторите за подобрието на бюджетната позиция продължават да бъдат по-високите приходи и свиването на разходите спрямо същия период на предходната година. Освен добрите параметри по приходите по националния бюджет влияние върху текущото салдо по КФП оказват и сметките за средства от ЕС, където превишението на приходите над разходите представлява 1,6 % от прогнозния БВП.

➤ **Общият размер на касовите постъпления от ЕС** (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за първото полугодие на 2016 г. е **3 271,9 млн. лв.** **Нетните постъпления от ЕС към 30.06.2016 г.** (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на **2 874,5 млн. лева.**

➤ **Фискалният резерв**⁷ към 30.06.2016 г. е в размер на **14,1 млрд. лв.**, в т.ч. 12,6 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,5 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

⁷Съгласно §1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

Бюджетните **разходи, разгледани по функционален признак**, отразяват основните направления в политиката по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2016 година.

Разходи по консолидираната фискална програма по функции

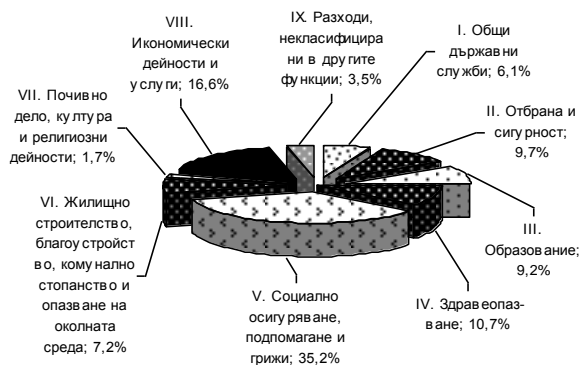
РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ	млн. лв.			%	
	Програма 2016 г.	Отчет Н1 2015	Отчет Н1 2016	Изпълнение Н1 2016 спрямо ЗДБРБ за 2016	Отчет Н1 2016 спрямо отчет Н1 2015
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	2 057,1	801,3	865,3	42,1%	108,0%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	3 271,6	1 455,2	1 427,2	43,6%	98,1%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	3 120,5	1 449,1	1 454,1	46,6%	100,3%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	3 621,8	1 894,8	1 985,1	54,8%	104,8%
V. СОЦ. ОСИГУРЯВА, ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	11 898,1	5 703,9	5 849,0	49,2%	102,5%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОП. И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	2 443,7	1 148,9	558,9	22,9%	48,6%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	590,3	365,5	333,5	56,5%	91,2%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	5 614,9	1 780,3	1 406,7	25,1%	79,0%
IX. РАЗХОДИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДР. ФУНКЦИИ	1 190,0	309,7	361,5	30,4%	116,7%
ОБЩО РАЗХОДИ	33 808,0	14 908,7	14 241,4	42,1%	95,5%

*Във функция "IX. Разходи, неклассифицирани в другите функции" по разчет е включен и резерва за непредвидени и неотложни разходи, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. Разходите по функции не включват вноската на Република България за общия бюджет на ЕС.

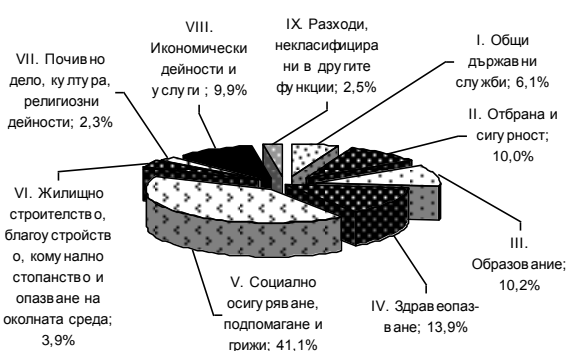
Структурата на разходите по консолидираната фискална програма по функции (годишния разчет и отчета за полугодieto на 2016 г.) са представени на следната графика:

Структура на разходите по функции по КФП

Годишен разчет за 2016 г.

Отчет първо полугодие 2016 г.

Планираните разходи за функция **общии държавни служби** са предназначени за осигуряване на ефективно функциониране на изпълнителните и законодателните органи с оглед обезпечаване на изпълнението на техните функции и отговорности. Разходите в тази функция включват финансирането на публичната администрация както на централно, така и на местно ниво. Тук се включват и разходите, свързани с научна и изследователска дейност. **Извършените разходи** за тази функция към полугодieto на 2016 г. са в размер на 865,3 млн. лв., което представлява 42,1 % от планираните с разчета за годината.

Разходите за **отбрана и сигурност** са насочени към сферите на отбраната и сигурността на страната, опазване на вътрешния ред, осигуряване на ефективна и добре

функционираща съдебна система, издръжка на администрацията на затворите, изпълнение на отговорностите и дейностите в сферата на гражданската защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии и др. Отбранителните възможности на българската армия са ориентирани към поддържането на професионални, високо мотивирани, модерни и боеспособни въоръжени сили. Изграждането и развитието на нови отбранителни способности в българската армия се явяват като резултат от задълбочаването на трансатлантическото сътрудничество. Членството ни в НАТО се явява гаранция за сигурността и развитието на страната. В областта на правосъдието един от основните приоритети продължава да е подобряването на дейността на съдебната система. Целта е да се достигне по-ефективно, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие, за което е необходимо осъществяване на реформи в цялата съдебна система. Усилията са насочени към постигане на равен достъп до правосъдие и на европейски стандарти в областта на правната помощ, съдебното изпълнение и алтернативното решаване на спорове. **Общият размер на разходите** за отбрана и сигурност за първото полугодие на 2016 г. е 1 427,2 млн. лв., което представлява 43,6 % от планираните средства за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, разходите за отбрана и сигурност са близки до отчетените през полугодието на 2015 година.

Политиките в сферата *на образованието* също са сред основните разходни приоритети. В областта на образованието през 2016 г. един от основните приоритети е обезпечаване на развитието на педагогическия персонал в предучилищното и училищно образование. Други приоритети в областта на средното образование са: оптимизация на структурите в системата на училищната мрежа и по-пълно обхващане на ученици в системата; укрепване на статуса на учителската професия посредством привличането и задържането на най-талантливите в нея и на млади хора с потенциал за научно развитие в страната; запазване и разширяване на целодневната форма на учебния ден за обхванатите ученици от средишните училища и учениците от шести клас; професионално усъвършенстване на педагогическите кадри и др. За първото полугодие на 2016 г. са осигурени необходимите средства за финансирането на основните инструменти като единни разходни стандарти, стипендии, безплатни учебници, средства за хранене на ученици, за осигуряване на безплатен превоз, за ученически общежития и други. През 2016 г. продължава финансирането на целодневната организация на учебния процес, както и средства за финансирането на средишните училища. Висшето образование се финансира с прилагането на диференциран подход в зависимост от комплексна оценка на качеството на обучение. В областта на висшето образование се цели: устойчиво развитие и гарантиране на качеството на висшето образование; утвърждаване на рейтинговата система на университетите в България и предоставяне на публични гаранции за студентски кредити. **Размерът на разходите** за функция образование за полугодието е 1 454,1 млн. лв., като представляват 46,6 % от разчетените за 2016 година.

Разходите в сферата на *здравеопазването* през първото полугодие на 2016 г. са в размер на 1 985,1 млн. лв. и представляват 54,8 % от годишния разчет. В областта на здравеопазването основните приоритети за 2016 г. са свързани с: развитие на спешната помощ чрез инвестиции в ресурсно, техническо, логистично и кадрово развитие; въвеждане на интегриран подход при медицинските грижи за репродуктивно, майчино и детско здраве; формиране на модел на болнично здравеопазване, който се характеризира с предвидимост на финансовите ресурси за осигуряване на качество и достъпност на лечението и мотивация на работещите в здравната система; подобряване качеството на диагностично-терапевтичните и профилактични дейности и достъпа на

гражданите до здравната система; въвеждане на национална здравна карта със задължителен характер и др. С разчетените средства за здравеопазване през 2016 г. е предвидено и финансиране на дейности, свързани с осигуряване на адекватни здравни грижи и подкрепа за уязвими групи от населението и тези със специфични потребности, като опазване на детско и майчино здраве и психично здраве, с което се гарантира изпълнението на профилактиката по програмата за обществено здраве със средства от държавния бюджет, независимо от здравноосигурителния статус на лицата.

С най-голям относителен дял в разходите по КФП към полугодieto на 2016 г. са средствата за сферата на **социалното осигуряване, подпомагане и грижи**. В голяма степен това се предопределя от демографски и икономически фактори, доминиращи пенсионната система в страната. Предвидените разходи за социално осигуряване, подпомагане и грижи са насочени към реализиране на приоритетите в сферата на пенсионното осигуряване и в областта на социалното подпомагане и гарантиране на социалната защита на уязвимите групи от населението, на активните мерки по заетостта, както и реализирането на редица мерки за социална защита. По отношение на пенсионната политика приоритет е осигуряването на адекватни пенсионни доходи за всички, които да гарантират разумен жизнен стандарт след пенсиониране. В областта на социалната политика приоритетите са свързани с постигането на: по-висока и устойчива заетост и интегриране на пазара на труда на безработните и неактивните лица в трудоспособна възраст чрез насърчаване разкриването на нови работни места и подобряване на посредническите услуги по заетостта; намаляване на безработицата и неактивността сред младежите чрез изпълнението на Европейската гаранция за младежта; осигуряване на достъп до качествено, практически ориентирано обучение, осигуряващо знания и умения в съответствие с потребностите на бизнеса; насърчаване на трудовата заетост на трайно безработни лица в трудоспособна възраст; реално стартиране на процеса на деинституционализация на грижата за възрастни хора и за хора с увреждания; комплексна подкрепа на децата в семейна или близка до семейната среда и др. С разчетите към ЗДБРБ за 2016 г. 35,2 на сто от разходите по КФП (без вноската в общия бюджет на ЕС) са предназначени за политики и мерки във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. **Извършените разходи** за функцията към полугодieto са в размер на 5 849,0 млн. лв. или 49,2 % от разчета за годината.

Разходите за дейностите по жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда през първите шест месеца на годината са в размер на 558,9 млн. лв., което представлява 22,9 % от разчетите за 2016 година. С тези средства са финансирани разходи за изграждане, реконструкция и рехабилитация на канализационна и вътрешна водопроводна мрежа в населени места, подпомагане проектирането и изграждането на язовири за питейно водоснабдяване, разходи за устройствено планиране, кадастрални карти и регистри, разходи за геозащита. При дейностите по опазване на околната среда се изпълняват проекти, свързани с околната среда и изпълнението на екологични обекти, голяма част от които са по бюджетите на общините. В тази област се осигуряват средства за финансиране строителството на екологични обекти, свързани с модернизирането и изграждането на инфраструктура за третиране на отпадъците, в съответствие с европейските изисквания и стандарти и продължаване изграждането на градски пречиствателни станции за отпадъчни води и довеждащи канализационни колектори. В тази функция се отчитат и разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от фирми или общински предприятия.

Разходите за почивно дело, култура и религиозни дейности към края на полугодieto на 2016 г. са в размер на 333,5 млн. лв. или 56,5 % от разчета за годината. Тези разходи

са насочени към финансиране на дейностите по култура (отчетените разходи в групата са в размер на 241,3 млн. лв.), физическа култура и спорт (отчетени средства – 79,4 млн. лв.), почивно дело (отчетени разходи – 8,3 млн. лв.) и религиозно дело (отчетени средства - 4,5 млн. лв.).

Разходите за икономическите дейности и услуги към края на полугодieto на 2016 г. са в размер на 1 406,7 млн. лв. или 25,1 % от разчета за годината. Планираните средства във функцията отразяват държавната политика по отношение на реалния сектор, политиките в селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и приоритетните политики при реализирането на инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, енергийната ефективност, и други. С планираните средства е предвидено изпълнението на програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли – транспорт и съобщения, селско и горско стопанство, минно дело, горива и енергия, туризъм, промишленост, строителство и др. Основните приоритети в областта на енергетиката са свързани с: увеличаване дела на използваната енергия от нисковъглеродни източници; установяване на по-чисто производство на енергия чрез по-ефективното използване на изкопаемите и възобновяеми енергийни източници; овладяване на негативните промени в климата чрез включване на българските енергийни инсталации в Европейската схема за търговия с квоти на емисии на парникови газове и др. Изграждането и модернизиранието на транспортната инфраструктура на страната е също така сред основните приоритети. В това функционално направление се осъществяват дейностите в областта на пътната инфраструктура по отношение поддържането, модернизацията и изграждането на инфраструктурата, свързани с подобряване на транспортната достъпност, постигане на високо ниво на безопасност и екологосъобразност във всички видове транспорт и др. Чрез изграждане на националната мрежа от магистрали и свързването ѝ с европейските транспортни коридори и модернизацията и обновяването на републиканската пътна мрежа, се реализират едни от основните цели в това направление. В областта на селското стопанство приоритетите са свързани с: опазване и съхраняване на горите и дивеча в България; осигуряване на условия за производството на качествени селскостопански продукти на приемливи цени; развитие на модерен в технологично отношение растениевъден и животновъден сектор; насърчаване на здравословните хранителни навици, включително и чрез увеличаване дела на биологичното производство; подобряване на икономическите условия и природните ресурси в селските райони, което да спре обезлюдяването им; модернизиранието на сектор „Рибарство“; опазване на морските биологични ресурси и др. В областта на туризма приоритетите са свързани с: изграждане на имиджа на страната ни като разпознаваема и предпочитана целогодишна туристическа дестинация с ясно различима национална идентичност и съхранена култура и природа; създаване на условия за привличане на повече чуждестранни туристи през цялата година, което допринася за развитието на българската икономика. В областта на промишлеността и строителството, се предвиждат средства за финансово осигуряване на държавната политика за насърчаване на малките и средните предприятия.

Разходите, неклассифицирани в другите функции, обхващат лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг. Годишният разчет в ЗДБРБ за 2016 г. за функция „Разходи, неклассифицирани в другите функции” включва и резерва за непредвидени и неотложни разходи. Средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет, са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. За първото полугодие на 2016 г. разходите в тази функция са в размер на 361,5 млн. лева.

1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма

Отчетът на приходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2015 г. и 2016 г. по основни приходни групи е представен в следната таблица:

Приходи по КФП за полугодieto на 2015 г. и 2016 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет Н1 2015	2016 г.		Отчет Н1 2016 спрямо Н1 2015	Изпълнение Н1 2016 спрямо Програма 2016
		Програма 2016 г.	Отчет Н1 2016		
ОБЩО ПРИХОДИ	16 303,6	33 017,7	17 709,4	108,6%	53,6%
Данъчни приходи	12 286,1	25 992,2	13 488,7	109,8%	51,9%
<i>Преки данъци</i>	2 364,6	4 684,9	2 538,9	107,4%	54,2%
Корпоративни данъци	1 008,5	1 843,0	1 095,4	108,6%	59,4%
- от нефинансови предприятия *	937,2	1 671,3	1 001,8	106,9%	59,9%
- финансов сектор	71,3	171,7	93,5	131,2%	54,5%
Данък върху доходите на физическите лица	1 356,1	2 841,9	1 443,6	106,4%	50,8%
Други данъци**	529,6	911,5	590,8	111,6%	64,8%
<i>Приходи на осигурителни фондове</i>	3 351,9	7 134,2	3 524,3	105,1%	49,4%
- НОИ, УПФ и ФГВРС	2 337,3	5 013,2	2 456,8	105,1%	49,0%
- НЗОК	1 014,6	2 121,0	1 067,5	105,2%	50,3%
<i>Косвени данъци, в т.ч.:</i>	6 040,1	13 261,6	6 834,6	113,2%	51,5%
ДДС	3 946,3	8 409,6	4 355,6	110,4%	51,8%
Акцизи	2 006,7	4 670,0	2 380,6	118,6%	51,0%
Мита и митнически такси	75,4	150,0	83,6	110,8%	55,7%
Данък върху застрахователните премии	11,6	32,0	14,8	127,5%	46,3%
Неданъчни приходи	2 018,9	4 481,6	2 288,2	113,3%	51,1%
Трансфери от БНБ	48,6	27,3	19,6	40,4%	71,9%
Други неданъчни приходи	1 970,4	4 454,3	2 268,6	115,1%	50,9%
Помощи	1 998,5	2 544,0	1 932,5	96,7%	76,0%

* Вкл. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни лица.

** Вкл. такси върху производство на захар и изоглюкоза.

Общият размер на приходите и помощите по КФП към 30.06.2016 г. е **17 709,4 млн. лв.**, което представлява 53,6 % изпълнение спрямо програмата за годината. За сравнение размерът на приходите и помощите за първите шест месеца на 2015 г. бе 16 303,6 млн. лв., т.е. към полугодieto се отчита ръст от 8,6 %.

Приходите от данъци по КФП за полугодieto на 2016 г. са в размер на **13 488,7 млн. лв.** или 51,9 % от разчетеното по ЗДБРБ за 2016 г. Относителният дял на данъчните приходи в общата сума на приходите по консолидираната фискална програма е 76,2 процента. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните приходи нарастват номинално с 1 202,6 млн. лв. или 9,8 %, като увеличение се наблюдава при почти всички данъчни позиции и в най-голяма степен при косвените данъци.

Постъпленията в групата на **преките данъци** за полугодieto са в размер на 2 538,9 млн. лв., което представлява изпълнение от 54,2 % от разчета за годината, при 2 364,6 млн. лв. за същия период на 2015 година. Ръстът при преките данъци е 7,4 % (174,4 млн. лв.).

Отчетените **приходи от осигурителни вноски на общественото и здравно осигуряване** към 30.06.2016 г. са в размер на 3 524,3 млн. лв. или 49,4 % изпълнение спрямо разчета. В номинално изражение осигурителните вноски са повече от предходната година с 5,1 % или 172,4 млн. лева.

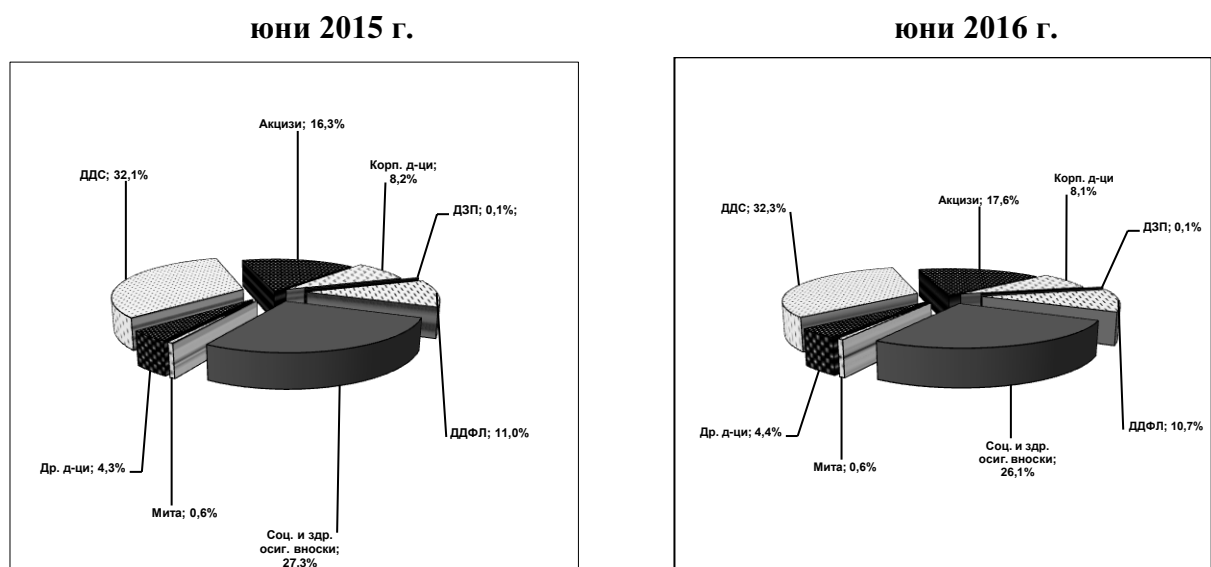
Постъпленията от **косвени данъци** са в размер на 6 834,6 млн. лв., което представлява 51,5 % от предвидените в ЗДБРБ за 2016 г. Спрямо полугодieto на предходната година е налице увеличение от 13,2 % (794,5 млн. лв. повече).

Спрямо шестмесечието на 2015 г. увеличение се отчита при всички видове косвени данъци: при ДДС – с 409,3 млн. лв., при акцизите - с 373,9 млн. лв., при митата с 8,1 млн. лв. и при данъка върху застрахователните премии с 3,2 млн. лева.

Мерките за повишаване на събираемостта на приходите, както и благоприятните развития в икономическата среда през изминалите месеци, са сред основните фактори за отчетените добри параметри по изпълнението на косвените данъци и приходите от осигурителни вноски.

Неданъчните постъпления и помощи по консолидираната фискална програма към края на месец юни 2016 г. са в размер на 4 220,7 млн. лв., което представлява 60,1 % спрямо разчета за годината. Спрямо отчетените за същия период на 2015 г. има увеличение от 203,3 млн. лв. (5,1 %), дължащо се на увеличението в неданъчните приходи.

Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет за полугодieto на 2015 г. и 2016 г.

1.1 Преки данъци

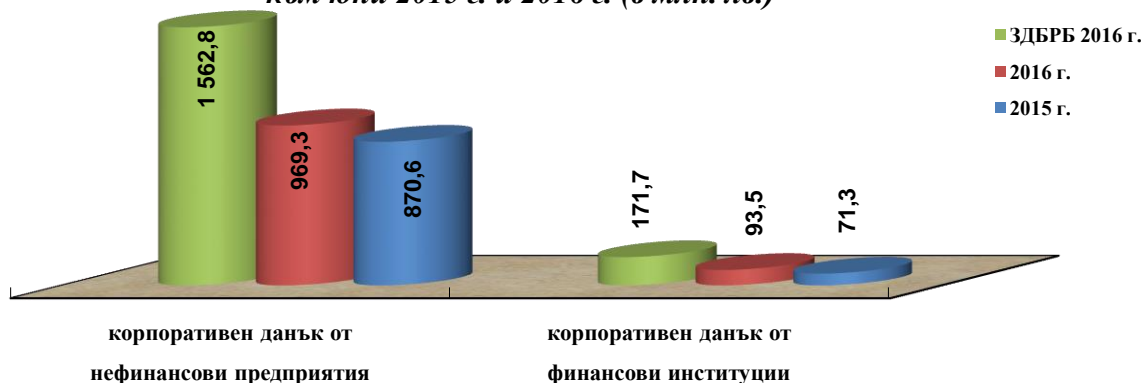
1.1.1 Корпоративни данъци

Приходите от корпоративни данъци по КФП (вкл. данък върху дивидентите и доходите) към края на месец юни 2016 г. са в размер на 1 095,4 млн. лв. или 59,4 % от годишния разчет и заемат 8,1 % в общия размер на данъчните приходи. Спрямо полугодieto на 2015 г. са постъпили с 86,9 млн. лв. (8,6 %) повече приходи.

✓ Корпоративен данък

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 1 062,8 млн. лв. и представляват 61,3 % от годишния разчет за 2016 година. Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по консолидираната фискална програма е 7,9 %. Спрямо юни 2015 г. се отчита увеличение от 12,8 % или 121,0 млн. лева. Приходите от корпоративен данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел) към 30.06.2016 г. са в размер на 969,3 млн. лв., което представлява 62,0 % от предвидените в ЗДБРБ за 2016 година. Съпоставени с юни 2015 г. приходите от данъка нарастват с 98,7 млн. лв. (11,3 %). Постъпленията от корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании) към края на юни възлизат на 93,5 млн. лв. или 54,5 % от разчета за годината. Спрямо същия период на предходната година, приходите от данъка нарастват с 22,2 млн. лв. (31,2 %).

Сравнителна диаграма на постъпленията от корпоративен данък към юни 2015 г. и 2016 г. (в млн. лв.)

✓ Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица (ЧЮЛ) и данък върху доходите на ЧЮЛ

Постъпленията от тези данъци за полугодieto на 2016 г. са в размер на 32,5 млн. лв. или 30,0 % от разчета за годината, като за същия период на предходната година са постъпили 66,6 млн. лева.

1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица

Приходите от данък върху доходите на физически лица за отчетния период са в размер на 1 443,6 млн. лв. или 50,8 % от годишния разчет и формират 10,7 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка към 30.06.2016 г. са 1 146,5 млн. лв. при 1 067,3 млн. лв. към 30.06.2015 г. или със 79,2 млн. лв. повече. Влияние върху размера на постъпленията оказват следните фактори:

- увеличението на минималната работна заплата за страната от 01.01.2016 г. от 380 лв. на 420 лв. (10,5 %);
- за 2016 г. средният ръст на минималните осигурителни доходи е 8,6 %, което е почти двойно повече в сравнение с 2015 г.;

- отчетените положителни промените в заетостта и заплащането на труда през второто тримесечие на годината. По данни на НСИ⁸ в края на юни 2016 г. наетите лица по трудово и служебно правоотношение са 2 356,6 хил., което е с 46,1 хил. лица повече (2,0 %) в сравнение със същия период на 2015 година. През второто тримесечие на 2016 г. средната месечна работна заплата е 946 лв. и е нараснала със 7,6 % спрямо второто тримесечие на 2015 година. В сравнение с първото тримесечие на 2016 г. средната месечна работна заплата се е повишила с 2,6 %;
- отчетеният спад на безработицата. По данни от НСИ⁹ през второто тримесечие на 2016 г. безработните лица са 265,6 хил., а коефициентът на безработица – 8,0 %. В сравнение с второто тримесечие на 2015 г. броят на безработните лица намалява с 65,3 хил., а коефициентът на безработица - с 1,9 процентни пункта.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.06.2016 г. са в размер на 179,6 млн. лв., което е 61,9 % от годишния разчет и с 1,3 млн. лв. повече от същия период на миналата година. Влияние върху тези приходи оказват плащанията по годишните данъчни декларации, дължимите авансови вноски, както и плащанията за минали години, които са приблизително 17,6 % от приходите от извънтрудови правоотношения към края на юни 2016 г. и са нараснали с 25 % на годишна база.

По патентите – приходите от патентния данък по консолидирания бюджет за периода са 6,7 млн. лева. За същия период на миналата година са били внесени 6,8 млн. лева.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към юни 2016 г. са в размер на 89,8 млн. лв. при 75,6 млн. лв. за същия период на 2015 година.

Окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на физическите лица – постъпленията от този данък към 30.06.2016 г. са в размер на 21,0 млн. лв. при 28,0 млн. лв. за полугодieto на 2015 г. Основно влияние върху размера на постъпленията от този данък оказват намаляващите лихви по спестовните продукти и банковите сметки и ръста на спестяванията. По последни налични данни на БНБ към края на юни 2016 г. сумата на депозитите в сектор „Домакинства“¹⁰ е 43 326,9 млн. лв. и е нараснала с 6,8 % в сравнение с края на юни 2015 г., а спрямо края на първото тримесечие на 2016 г. размерът им нараства с 1,2 %. Този положителен ефект върху данъчната основа се неутрализира от негативното развитие на нивата на лихвените проценти по депозитите. Спрямо юни 2015 г. при всички видове депозити се наблюдава спад в лихвените проценти между 0,15 и 1,05 процентни пункта.

1.1.3 Други данъци

Приходите от други данъци по консолидирания бюджет включват основно алтернативните данъци по ЗКПО и имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси. Постъпилите приходи в тази група към 30.06.2016 г. са в размер на 590,8 млн. лв. или 64,8 % от разчета за годината и бележат ръст от 11,6 % спрямо постъпленията за шестмесечието на 2015 година.

✓ Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане

Постъпленията от други данъци по ЗКПО по консолидираната фискална програма към 30.06.2016 г. са в размер на 90,6 млн. лв. или 70,0 % от годишния разчет, като от тях размерът на окончателните данъци върху залози за хазартни игри и върху хазартни съоръжения приходите е 28,5 млн. лева (50,9 % от годишния разчет).

✓ Имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси

⁸ Източник на данните е тримесечното наблюдение на наетите лица, отработеното време, средствата за работна заплата и други разходи за труд.

⁹ Наблюдението на работната сила.

¹⁰ Сектор Домакинства включва и сектор Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД).

Имуществените данъци включват данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства, данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин, данък върху наследствата и туристически данък, които постъпват по бюджетите на общините. Постъпленията в тази група към 30.06.2016 г. възлизат на 499,0 млн. лв., което представлява 63,9 % от годишния разчет или номинален ръст от 15,2 % спрямо постъпленията за същия период на предходната година. В структурно отношение най-големи дялове заемат постъпленията от данък върху недвижимите имоти (41,0 %) и данък върху превозните средства (34,7 %), а най-малък, поради изключително ограничения си обхват - данъка върху наследствата.

✓ **Постъпления от такси върху производството на захар и изоглюкоза**

След присъединяването на България към ЕС върху произведените захар и изоглюкоза се начислява такса, която е своеобразен данък за производителите на тези продукти. Постъпленията от тази такса за полугодieto на 2016 г. възлизат на 1,0 млн. лева.

1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски

Общата сума на приходите от социално и здравноосигурителни вноски към края на месец юни 2016 г. е в размер на 3 524,3 млн. лв., което представлява 49,4 % от планираните за годината.

Осигурителните вноски по бюджета на НОИ (вкл. фонд „Гарантирани вземания на работници и служители” и Учителски пенсионен фонд) са в размер на 2 456,8 млн. лв. и представляват 49,0 % от предвиденото в ЗБДОО за 2016 година. Върху състоянието на приходите влияние оказват следните основни фактори: увеличението на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии средно с 8,6 на сто за 2016 г. в сравнение с 2015 г., увеличаване на минимален осигурителен доход по основни икономически дейности и квалификационни групи професии – 2016 г. от 360 лв. на 420 лв. от началото на 2016 г. и постъпили приходи от осигурителни вноски по чл. 4б, чл. 4в и чл. 157, ал. 7 от КСО, т.е. осигурени лица направили избор на осигуряване от универсални или професионални пенсионни фондове в държавното обществено осигуряване.

Здравноосигурителните вноски по бюджета на Националната здравноосигурителна каса са в размер на 1 067,5 млн. лв. или 50,3 % от предвидените за годината.

1.3 Косвени данъци

1.3.1 Данък върху добавената стойност

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по КФП е **данъкът върху добавената стойност** – 32,3 %, като отчетените постъпления са в размер на 4 355,6 млн. лв. или 51,8 % от годишния разчет. Тези постъпления са с 409,3 млн. лв. (10,4 %) повече спрямо същия период на миналата година. Високото изпълнение се дължи на по-високите нетни постъпления от ДДС при сделки в страната, които отчитат номинален ръст от 609,3 млн. лв. (27,2 %) спрямо юни 2015 г., докато при постъпленията от ДДС от внос негативно влияние оказва драстичния спад на цената на суровия петрол с 33,9 % на годишна база (от 54,4 долара/барел през 2015 г. на 37,9 долара/ барел през 2016 г.).

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към юни 2016 г. е 1 507,7 млн. лева. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни и цветни метали и др.), курса на щатския долар спрямо еврото и други. За първите шест месеца на 2016 г. се отчита спад на годишна база *в борсовите цени (в долари) на суровините, които формират основна част от вноса от трети страни* - суров нефт тип „Брент” (30,8 %), мед (20,9 %), никел (36,9 %), цинк (15,9 %), алуминий (13,6 %), желязна руда (14,0 %), олово (7,9 %). Към края на юни 2016 г. *цените при внос на стоки, пораждащи ДДС*, са намалели средно с 15,8 % спрямо същия период на предходната година. Най-голям спад на цените се наблюдава в групата на горивата и смазочните материали – 33,1 %, следвани от промишлените доставки – спад с 14,4 %, транспортното оборудване – спад с 3,1 %, храните и напитките – спад с 1,8 %.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* към юни 2016 г. възлизат на 2 847,9 млн. лева. Невъзстановеният данъчен кредит на фирми към 30.06.2016 г. е в размер на 122,9 млн. лева.

1.3.2 Акцизи

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **2 380,6 млн. лв.** или 51,0 % от годишния разчет. Постъпленията от акцизи нарастват номинално с 373,9 млн. лв. (18,6 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година и формират 17,6 % от данъчните приходи по КФП.

Нетните постъпления от акциз са от следните основни стокови групи: тютюневи изделия (50,5 %); горива (43,1 %); алкохолни напитки и пиво (5,6 %) и други акцизни стоки – електрическа енергия, въглища и кокс (0,9 %). Постъпления от акциз към юни 2016 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *Акцизите от тютюневи изделия* възлизат на 1 201,0 млн. лева;
- *Акцизите от горива* са в размер на 1 026,5 млн. лева;
- *Акцизите от алкохолни напитки и пиво* възлизат на 132,7 млн. лева;
- *Приходите от други акцизни стоки - електрическа енергия, въглища и кокс* – възлизат на 20,3 млн. лева.

1.3.3 Данък върху застрахователните премии

Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, които са поети от застрахователи) са в размер на **14,8 млн. лв.**, при планирани за годината 32,0 млн. лева.

1.3.4 Мита

Постъпленията от мита възлизат на **83,6 млн. лв.** или 55,7 % от планираните със ЗДБРБ за 2016 г., като заемат 0,6 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по КФП. В сравнение със същия период на 2015 г. събраните мита са с 8,1 млн. лв. (10,8 %) повече.

Повишението на приходите от мита при внос към края на юни 2016 г. се дължи основно на ръста в постъпленията при следните стокови групи: „Захар и захарни изделия“ – 4,8 млн. лв., „Пластмаси и пластмасови изделия“ – 2,3 млн. лв., „Торове“ – 1,4 млн. лв., „Електрически машини и апарати, електроматериали и техните части“ – 0,8 млн. лв. и „Синтетични или изкуствени нишки“ – 0,2 млн. лева. Спад се отбелязва при вноса на стоки от глава „Тютюн и обработени заместители на тютюна“, с намаление в размер на 1,0 млн. лв. (59,5 %), следвани от внос стоки по глава „Плодове годни за консумация“ с намаление от 0,6 млн. лв. (14,4 %), внос на стоки по глава „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми“ с намаление от 0,5 млн. лв. (6,7 %), внос на стоки по глава „Различни видове продукти на химическата промишленост“ с намаление от 0,4 млн. лв. (27,5 %) и внос на стоки по глава „Изделия от чугун, желязо и стомана“ с намаление от 0,3 млн. лв. (13,1 %). В стоковата структура на приходите от мита през периода януари-юни 2016 г. основен дял имат следните групи стоки - „Електрически машини и апарати, електроматериали и техните части“, „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди и други сухопътни превозни средства“, „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми, части за тези машини или апарати“, „Пластмаси пластмасови изделия“, „Захар и захарни изделия“, „Алуминий и изделия от алуминий“, „Плодове годни за консумация“, „Торове“, „Обувки, гети и подобни артикули; части за тях“, „Изделия от чугун, желязо или стомана“, „Синтетични или изкуствени нишки“ и „Щапелни синтетични или изкуствени влакна“, които формират 63,1 % от общите приходи от мита. Водещи са приходите от мита по глава „Електрически машини и апарати, електроматериали и техните части“, които възлизат на 7,4 млн. лв. и имат относителен дял 9,0 %, като спрямо периода януари-юни 2015 г. бележат ръст от 11,8 %. На второ място са постъпленията по глава „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди, и други сухопътни превозни средства“, които възлизат на 7,4 млн. лв. (8,9 % от всички мита), като спрямо периода януари-юни 2015 г. отбелязват спад от 1,4 %. На трето място се подреждат приходите от

мита по глава „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми, части за тези машини или апарати“, които имат дял в приходите от мита 8,5 % (7,0 млн. лв.), като спрямо първите шест месеца на 2015 г. постъпленията се понижават с 6,7 %. Следващата стокова група – глава „Пластмаси и пластмасови изделия“ отчита приходи от мита за първите шест месеца на 2016 г. в размер на 5,9 млн. лв. (7,2 % от всички мита), като в сравнение със същия период на 2015 г. се отбелязва значителен ръст от 63,0 %. По отношение на стоковата група от глава „Захар и захарни изделия“ регистрираните приходи от мита за първите шест месеца на 2016 г. са в размер на 5,0 млн. лв. (6,1 % от всички мита). При стоките от глава „Алуминий и изделия от алуминий“ приходите от събрани мита през периода януари-юни 2016 г. са в размер 4,2 млн. лв. (относителен дял от 5,1 %) и отчитат спад от 4,7 % съпоставено с първите шест месеца на 2015 година.

Митата, събрани от внос на стоки с произход Китай за периода януари-юни 2016 г. възлизат на 35,5 млн. лв. и са с 3,9 % по-малко спрямо първото полугодие на 2015 година. Те формират 42,9 % от общия обем на митата към края на юни 2016 година. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход Русия – 7,4 млн. лв. (увеличение с 55,0 %) и относителен дял от 9,0 %. Следва Бразилия със събрани мита през периода януари-юни 2016 г. в размер на 5,5 млн. лв. и относителен дял от 6,6 %, САЩ – със събрани мита през периода в размер на 4,2 млн. лв. (спад с 9,9 %) и относителен дял от 5,1 %. Митата, събрани от внос на стоки с произход Япония към края на юни 2016 г. са в размер на 3,9 млн. лв. и са с 4,8 % повече спрямо първото полугодие на 2015 година. Те формират 4,8 % от общия обем на митата през отчетния период.

1.4 Неданъчни приходи

Постъпленията от **неданъчни приходи** по КФП към края на месец юни 2016 г. са в размер на 2 288,2 млн. лв. или 51,1 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2016 година. Това е с 269,3 млн. лв. или 13,3 % повече от същия период на миналата година. При повечето групи неданъчни приходи се отчита ниво на изпълнение, надвишаващо постъпленията за същия период на миналата година, като само при съдебните такси и постъпленията от продажба на нефинансови активи това ниво е по-ниско. В структурно отношение неданъчните приходи включват държавни, общински и съдебни такси (51,3 %), приходи и доходи от общинска и държавна собственост (23,7 %), глоби, санкции и наказателни лихви (5,4 %), постъпления от продажба на нефинансови активи (6,8 %), концесии (5,0 %) и други.

Отчетените неданъчни приходи по държавния бюджет през първото полугодие на 2016 г. са в размер на 1 154,0 млн. лв. или 45,1 % от годишния разчет. От тях 943,0 млн. лв. са *по бюджетите на министерствата и ведомствата* (62,9 % от разчета по ЗДБРБ за 2016 г.). Постъпилите неданъчни приходи по бюджета на съдебната власт (основно от съдебни такси) за полугодията са в размер на 53,8 млн. лв., в т.ч. от съдебни такси са постъпили 46,5 млн. лева. В рамките на шестмесечието приходите от съдебни такси са 38,8 % от разчетените за годината. Вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2015 година е в размер на 19,6 млн. лева. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2016 г. са в размер на 21,9 млн. лв. при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2016 г. 23,2 млн. лева.

Неданъчните приходи по *общинските бюджети* са в размер на 658,3 млн. лв., което представлява 54,8 % от разчета за годината. С най-добро изпълнение се открояват приходите от общински такси – 61,5 % от годишния разчет и постъпленията от концесии – 101,1 % от разчетените по КФП за 2016 година.

1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми

Постъпилите **помощи** (основно от възстановени средства от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, управляван от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие") за полугодията на 2016 г. са в размер на 1 932,5 млн. лева (76,0 % от планираните). От тях 1 881,1 млн. лв. са постъпленията от европейските фондове, а 51,5 млн. лв. са помощите отчетени по националния бюджет и от други международни програми. Сумата на постъпилите помощи е с 66,0 млн. лв. по-малко от шестмесечието на 2015 г.

2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.

Общите разходи по икономически елементи по КФП за полугодieto на 2016 г. спрямо годишните разчети сочат по-ниско изпълнение в сравнение с предходни години. Това се дължи преди всичко на забавяне при някои капиталови разходи (основно по сметките за средства от ЕС), което е свързано от една страна със забавяне при стартиране на процедурите за кандидатстване и при изпълнението на проектите по новия програмен период 2014-2020 г, административни трудности и други, и от друга, с изместване на голяма част от капиталовите разходи в последното тримесечие на годината, поради технологични и процедурни фактори.

Отчетът на разходите на консолидирано ниво по икономически елементи за първото полугодие на текущата година, съпоставен с разчета към ЗДБРБ за 2016 г и отчета за същия период на предходната година е представен в следната таблица:

Разходи по консолидираната фискална програма за първото полугодие на 2016 година

ПОКАЗАТЕЛ	млн. лв.			Отчет Н1 2016 спрямо отчет Н1 2015	Изпълнение Н1 2016 спрямо ЗДБРБ 2016
	2015	2016			
	ОТЧЕТ Н1	ЗДБРБ	ОТЧЕТ Н1		
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	15 414,0	34 817,7	14 638,7	95,0%	42,0%
Общо нелихвени разходи	14 599,1	32 618,0	13 880,2	95,1%	42,6%
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	<i>12 628,2</i>	<i>26 510,8</i>	<i>13 014,3</i>	<i>103,1%</i>	<i>49,1%</i>
Разходи за персонал	3 347,3	6 796,5	3 426,6	102,4%	50,4%
Стипендии	53,4	74,9	37,3	69,8%	49,8%
Издръжка *	1 613,9	4 122,7	1 608,2	99,6%	39,0%
Субсидии	775,2	1 535,1	827,8	106,8%	53,9%
Социални и здравноосиг. плащания	6 838,5	13 981,6	7 114,4	104,0%	50,9%
Пенсии	4 160,4	8 727,0	4 316,2	103,7%	49,5%
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	1 156,1	2 445,3	1 179,4	102,0%	48,2%
Здравноосигурителни плащания	1 522,0	2 809,2	1 618,8	106,4%	57,6%
<i>Капиталови р-ди и прираст на държ. резерв</i>	<i>1 970,9</i>	<i>6 107,2</i>	<i>865,9</i>	<i>43,9%</i>	<i>14,2%</i>
Резерв за неотложни и непредвидени разходи		387,7			
Лихвени разходи	309,6	802,3	361,2	116,7%	45,0%
Вноска за бюджета на ЕС	505,3	1 009,7	397,4	78,6%	39,4%

* вкл. разходите за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности и разходите за платени данъци, такси и административни санкции

2.1 Текущи нелихвени разходи

2.1.1 Разходи за персонал

Разходите за персонала на консолидирано ниво за полугодieto на 2016 г. са в размер на 3 426,6 млн. лв., което представлява 50,4 % от разчетените за годината. В структурно отношение с най-голям относителен дял в разходите по КФП са разходите за персонал по държавния бюджет и по бюджетите на общините, което е свързано с обхвата и спецификата на делегираните им функции.

2.1.2 Издръжка

Разходите за издръжка по консолидираната фискална програма за полугодieto на 2016 г. са в размер на 1 608,2 млн. лв., което представлява 39,0 % от заложените за годината. В разходите за издръжка се включват текуща издръжка, разходите за членски внос и участие в организации с нестопанска цел и разходите за платени данъци, такси и административни санкции. Разходите за

текуща издръжка обхващат разходите за храна, медикаменти, научно-изследователски разходи и книги, горива и енергия, външни услуги, текущ ремонт и други разходи.

В структурно отношение основната част от разходите за издръжка за изминалите шест месеца на 2016 г. са по държавния бюджет и бюджетите на общините.

2.1.3 Субсидии

Общата сума на средствата, предоставени за субсидии за системата на здравеопазването и за нефинансови предприятия (вкл. организациите с нестопанска цел) на консолидирана база през полугодieto на 2016 г. е 827,8 млн. лв., което представлява 53,9 % от планираните за годината.

✓ Субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел

Държавното финансово подпомагане на нефинансовите предприятия през 2016 г. отразява взаимоотношенията с реалния сектор. Чрез държавното финансово подпомагане се осъществяват и елементи от социалната правителствена програма, свързани с организирането и предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес. Възлагането им от страна на държавата съответства напълно на концепцията за услугите от обществен интерес, както и на политиката в тази област на страните от ЕС и Регламентите на ЕС, в основата на които е поставен интереса на гражданите, техните потребности и покупателната им способност, което макар и непряко, влияе положително върху жизнения стандарт.

Основните приоритетни направления, за които се насочват субсидиите за нефинансови предприятия, са стопански субекти от секторите транспорт, съобщения, земеделие и други. През първите шест месеца на 2016 г. са предоставени субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел в размер на 779,9 млн. лв., което представлява 54,2 % от разчета за годината.

• *Транспорт и съобщения*

Субектите от отраслите транспорт и съобщения са ангажирани в предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес, възложени им от държавата с договор при определени параметри, показатели и условия. Средствата в сектора са предназначени за търговски дружества от различните видове транспорт – железопътни пътнически превози, автомобилни превози (вътрешно-градски превози и превози в слабо населени планински и гранични райони), както и за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура.

Състоянието и развитието на железопътната система в страната се определя основно от състоянието на Национална компания „Железопътна инфраструктура”, като Управител на железопътната инфраструктура в страната, и на лицензирания основен превозвач - „БДЖ-Пътнически превози” ЕООД, изпълняващ задължение за извършване на обществени превозни услуги, в съответствие със Закона за железопътния транспорт.

- Средствата за субсидии се предоставят на „БДЖ - Пътнически превози“ ЕООД за осигуряване изпълнението на възложеното му задължение за извършване на обществени превозни услуги по договор, сключен с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и дружеството. Субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД за 2016 г., предвидени по бюджета на МТИТС, са в размер на 175,0 млн. лв. За първото полугодие на 2016 г. предоставените от МТИТС средства за тази цел са в размер на 87,5 млн. лв. или 50,0 % от годишния разчет.

- Със ЗДБРБ за 2016 г. за Национална компания „Железопътна инфраструктура” са предвидени средства под формата на субсидии, предназначени за финансирането на дейностите по експлоатацията на железопътната инфраструктура, в размер на 135,0 млн. лева. Усвоените средства към полугодieto са в размер на 112,0 млн. лв. или 83,0 на сто от годишния план и са в съответствие с утвърдения от министъра на финансите и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията График за превеждане на субсидиите, който е съобразен с необходимостта от средства за финансиране на текущите дейности на компанията.

- Предвидените със ЗДБРБ за 2016 г. средства за покриване на загубите от извършването на вътрешноградските и междуселищните превози в страната, включително и за Столична община, са в размер на 23,0 млн. лева. По своя характер те са обществени превозни услуги от общ икономически интерес, имат предимно социална насоченост – масови превози до и от работните места в рамките на града и превози до малки отдалечени селища, осигуряващи връзка с общинския център. Администрирането на предоставените средства се осъществява чрез общините, които разпределят средствата по отделни превозвачи на база договори и при съблюдаване изискванията на Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози по автомобилния транспорт, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, за субсидиране на обществени пътнически превози по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и за издаване на превозни документи за извършване на превозите, приета с ПМС № 163/2015 г. Към полугодieto за субсидиране на вътрешноградските и междуселищните превози в страната, включително Столична община, са предоставени 11,4 млн. лв. Изпълнението спрямо утвърдения план е 49,6 на сто.

- Средствата за субсидии за „Български пощи“ ЕАД, предвидени по бюджета на МТИТС за 2016 г., са в размер на 12,5 млн. лв. За първите шест месеца са предоставени средства в размер на 6,9 млн. лв. или 55,2 % от годишния разчет.

- ***Земеделие***

Към 30.06.2016 г. чрез бюджета на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) и сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие“ са изплатени субсидии за нефинансови предприятия в размер на 265,5 млн. лв., в това число: средства по Програмата за развитие на селските райони в размер на 99,1 млн. лв. (в т.ч. и национално съфинансиране за директни плащания, прехвърлени към ЕЗФРСР), държавна помощ-субсидия в размер на 44,0 млн. лв., средства за покриване на разходите за ДДС за пазарни мерки – 11,0 млн. лв., национални доплащания за животни – 28,3 млн. лв., временна помощ сектор „Животновъдство“ – 10,2 млн. лв., национални доплащания за тютюн – 73,0 млн. лв. Изплатените субсидии за първите шест месеца на 2016 г. на организации с нестопанска цел са в размер на 2,2 млн. лева.

- ***Програми за заетост***

Предоставяните субсидии на нефинансови предприятия по програмите за заетост за 2016 г. от МТСП са насочени към осигуряване на трайна заетост и стимулиране разкриването на нови работни места в реалния сектор. За първите шест месеца на годината са изплатени 2,8 млн. лв. за програми и мерки за заетост.

- ✓ **Субсидии за системата на здравеопазването**

Министерство на здравеопазването субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор за дейностите, които са определени като държавна отговорност в съответствие с чл. 82 от Закона за здравето и за субсидиране на лечебни заведения за болнична помощ в труднодостъпни и/или отдалечени райони, в съответствие с чл.106 от Закона за лечебните заведения, по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването.

Общият размер на предвидените в разчетите за годината средства за субсидии за системата на здравеопазването е 84,1 млн. лв. От тях за първото полугодие на 2016 г. са усвоени средства в размер на 42,5 млн. лв., от които 36,0 по държавния бюджет и 6,5 млн. лв. – по бюджета на общините. В рамките на този ресурс на болниците е предоставена изравнителна субсидия за дейностите, изпълнени по договорите до края на 2014 г.

2.1.4 Социални и здравноосигурителни плащания

Общата сума на социално и здравноосигурителните разходи на консолидирана база за първото полугодие на 2016 г. е 7 114,4 млн. лв., което представлява 50,9 % от разчета за годината. Тук се включват разходите за: пенсии, социални помощи и обезщетения и здравноосигурителни плащания. В структурно отношение социалните разходи са с най-висок относителен дял (48,6 %) в общите разходи по КФП (вкл. вноската в общия бюджет на ЕС), което се обуславя от тяхната

приоритетност и провежданата социална политика в условията на неблагоприятна демографска среда.

✓ **Разходи за пенсии**

Разходите за пенсии за отчетния период са в размер на 4 316,2 млн. лв., което представлява 49,5 % от разчета за годината. В тази сума са включени разходите за пенсии от ДОО и УПФ, включително добавките към пенсиите на участниците във войните, както и пенсиите по международни спогодби. Спрямо полугодieto на 2015 г. са изплатени 155,8 млн. лв. повече. Нарастването на разходите се дължи на целогодишното отражение върху разходите на увеличението на пенсиите през 2015 г., в т.ч. на осъвременяването от 1 юли 2015 г. с 1,9 на сто, на увеличението на максималния размер от 840 на 910 лв. от 1 юли 2015 г., на увеличението в резултат на по-високите размери на новоотпуснатите спрямо прекратените пенсии. В резултат на тези фактори, средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст за м. юни 2016 г. е 356,46 лв., като е по-висока от средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст за м. юни 2015 г. с 13,20 лв. (3,8 на сто).

✓ **Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата**

Извършените разходи за текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата на консолидирана основа през отчетния период са в размер на 1 179,4 млн. лв., което представлява 48,2 % от заложеното в разчетите за годината. Разходите са свързани с изплатените обезщетения и помощи на основание на Кодекса за социално осигуряване (КСО), Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания и Закона за семейни помощи за деца. В структурно отношение това са разходи, които се извършват по държавния бюджет (главно МТСП) и по бюджета на ДОО.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2016 г. са в размер на 645,7 млн. лв. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял са обезщетенията за бременност/раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст (33,7 %); обезщетенията и помощите за безработица (31,7 %) и обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (27,6 %).

✓ **Здравноосигурителни плащания**

Общият размер на здравноосигурителните плащания за първите шест месеца на 2016 г. е 1 618,8 млн. лв. или 57,6 % от предвидените за 2016 г. здравноосигурителни плащания в размер на 2 809,2 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителните плащания изпълнението на бюджета е следното:

- първична извънболнична медицинска помощ – 92,1 млн. лева;
- за специализирана извънболнична медицинска помощ (вкл. за комплексно диспансерно (амбулаторно) наблюдение) – 99,1 млн. лева;
- за дентална помощ – 69,5 млн. лева;
- за медико-диагностична дейност – 34,6 млн. лева;
- Лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение на територията на страната и за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания в условията на болнична медицинска помощ, които НЗОК заплаща извън стойността на оказваните медицински услуги. – 476,7 млн. лв., в т.ч.:
 - за лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни за специални медицински цели, за домашно лечение на територията на страната – 340,4 млн. лева;
 - за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания в условията на болнична медицинска помощ, които НЗОК заплаща извън стойността на оказваните медицински услуги - 136,2 млн. лева.
- за медицински изделия, прилагани в болничната медицинска помощ – 44,6 млн. лева;
- за болнична медицинска помощ – 770,2 млн. лева;

Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третират и преведените 38,5 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения. Реално усвоените средства за болнична помощ, вкл. трансферите възлизат на 808,7 млн. лева.

- *Други здравноосигурителни плащания* – 32,0 млн. лева.

2.2 Капиталови разходи

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) за първото полугодие възлизат на 865,9 млн. лева. Изпълнението на разчетите към ЗДБРБ за 2016 г. за полугодията на годината при капиталовите разходи е 14,2 %. Следва да се отбележи, че усвояването на капиталовите разходи през първите месеци на годината е традиционно ниско, поради технологични и процедурни фактори при голяма част от инфраструктурните и инвестиционни проекти, което води до изместване на разходите във втората половина на годината и по-специално в последното тримесечие.

В обхвата на КФП с най-голям относителен дял в инвестиционните разходи са капиталовите разходи по държавния бюджет – 31,2 %, след които се нареждат капиталовите разходи по общинските бюджети – 27,8 %, капиталовите разходи по сметките за средства от ЕС на Националния фонд и на бенефициентите по Оперативните програми на ЕС – 21,5 %, по сметката за средства от ЕС, администрирана от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“ и на бенефициентите по Програмата за развитие на селските райони и Програмата за развитие на сектор рибарство – 8,0 % и други.

Общата сума на извършените капиталови разходи по държавния бюджет за полугодията на 2016 г. е 269,1 млн. лв., което представлява изпълнение от 10,7 % на предвидените в ЗДБРБ за 2016 година. Нетният прираст на държавния резерв към 30.06.2016 г. е в размер на 4,1 млн. лева. Капиталовите разходи и трансфери, предоставени от централния бюджет за реалния сектор, са насочени главно към изграждане на железопътната инфраструктура, пристанищната инфраструктура и други дейности. През първото полугодие на 2016 г. усвоените средства за изграждане и развитие на железопътна инфраструктура са в размер на 75,2 млн. лева. Предвидените средства за капиталови трансфери на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД, в размер на 30 млн. лв., към полугодията на 2016 г. са разходвани изцяло за погасяване на задължения на предприятието, произтичащи от доставката на подвижен състав през предходните години. За първите шест месеца на годината от предвидените в ЗДБРБ за 2016 г. 11,0 млн. лв. за ДП „Пристанищна инфраструктура“ са усвоени 2,6 млн. лева.

През 2016 г. продължи изпълнението на *програмите за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия или бездействия до момента на приватизацията*. През първото полугодие от предвидените 5,0 млн. лв. за отстраняване на минали екологични щети са преведени средства в размер на 0,8 млн. лева.

Капиталовите разходи по бюджетите на общините са в размер на 239,2 млн. лв., което е 33,4 % от разчета към закона за 2016 г.

2.3 Лихвени разходи

Лихвените плащания на консолидирана база за полугодията на 2016 г. са в размер на 361,2 млн. лв., което представлява 45,0 % от предвидените с разчетите към ЗДБРБ за 2016 година. Размерът на лихвените разходи през годината зависи от календара на лихвените плащания.

Разгледани по бюджетни системи лихвени разходи се извършват основно по държавния бюджет (339,5 млн. лв.) и по общинските бюджети (21,1 млн. лв.). Размерът на разходите за лихви по външни заеми за полугодията е 207,3 млн. лв., а на вътрешните лихви – 153,9 млн. лева. Изпълнението им спрямо разчетите за годината е съответно 40,9 % и 52,1 процента.

2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз

България регулярно и в срок превежда вноската си в общия бюджет на Европейския съюз в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000, изменен с Регламент № 2018/2004, Регламент № 105/2009 и Регламент № 1377/2014, за прилагане на Решение 2007/436/ЕО.

Вноската на България в общия бюджет на ЕС се формира от следните компоненти – традиционни собствени ресурси (75 % от събраните мита и такси върху производството на захар и изоглюкоза), ресурс на база приходите от ДДС, ресурс на база брутен национален доход и участие на България във финансирането на механизма за корекцията в полза на Обединеното кралство.

По-долу са представени извършените касови плащания от централния бюджет към полугодieto на 2016 година.

(млн. лв.)	
ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	Отчет Н1 2016
Вноска на база Брутен национален доход	250,0
Вноска на база данък добавена стойност	62,0
Вноска за корекцията на Обединеното кралство	22,1
Вноска на традиционни собствени ресурси	63,3
- мита	62,5
- такси върху производството на захар и изоглюкоза	0,8
ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	397,4

3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2016 г.

3.1 Просрочени задължения

Към края на юни 2016 г. просрочените задължения на централно и местно правителство са в размер на **273,7 млн. лв.** Размерът на просрочените задължения на централно правителство (министерства, ведомства и самостоятелни бюджети - без общини) към 30.06.2016 г. е **85,5 млн. лв.**, което е с 8,4 млн. лв. по-малко спрямо края на 2015 година. В обхвата на държавния бюджет проблеми с наличие на просрочени задължения съществуват при няколко министерства, което изисква активни мерки от тези първостепенни разпоредители с бюджет за редуцирането им. По-значимите просрочени задължения по държавния бюджет са при следните разпоредители с бюджет:

✓ Министерство на отбраната - към края на месец юни 2016 г. просрочените задължения са в размер на **34,9 млн. лв.** (намаление с 28,0 млн. лв. спрямо края на 2015 г.), в т.ч. 33,6 млн. лв. са просрочените задължения на Военномедицинска академия и представляват основно задължения към контрагенти.

✓ Министерство на вътрешните работи – просрочените задължения към края на първото полугодие на 2016 г. са в размер на **10,0 млн. лв.**, като спрямо края на 2015 г. се отчита увеличение с 8,8 млн. лв. В по-голямата си част те представляват задължения към доставчици.

✓ Министерство на земеделието и храните – просрочените задължения за първите шест месеца на 2016 г. са в размер на **7,1 млн. лв.**, с 0,7 млн. лв. повече спрямо края на 2015 г. От тях 6,4 млн. лв. са просрочените задължения на Българска агенция по безопасност на храните и представляват основно неразплатени разходи по договори с екарисажите.

Просрочените задължения на Българска национална телевизия към 30.06.2016 г. са в общ размер на **7,5 млн. лв.**, от които 3,6 млн. лв. са задължения за разпространение на телевизионна програма, социологически изследвания и абонаментно поддържане.

Просрочените задължения по бюджетите на общините са в размер на **188,3 млн. лв.**, като спрямо края на 2015 г. се отчита увеличение с 3,4 млн. лева.

Извън обхвата на държавния бюджет, сериозен продължава да бъде проблема с просрочията на **лечебните заведения за болнична помощ** (държавни и общински болници – търговски дружества). Към 30.06.2016 г. размерът на просрочените задължения е 194,8 млн. лв., от които 150,0 млн. лв. са на държавните болници и 44,8 млн. лв. - на общинските болници. За първото полугодие на 2016 г. е налице увеличение на просрочените задължения на **държавните** лечебни заведения – търговски дружества с 10,3 млн. лв. спрямо отчетените към 31.12.2015 г. (139,7 млн. лв.).

3.2 Просрочени вземания

Към 30.06.2016 г. в системите на редица министерства и ведомства са налице и просрочени вземания. По-значимите от тях в обхвата на държавния бюджет са при следните разпоредители с бюджет:

✓ Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“- към 30.06.2016 г. има просрочени вземания в размер на **178,8 млн. лв.** От тях балансово са начислени провизии за трудно събираемите и несъбираеми вземания, като коректив на отчетната им стойност. Предприети са всички мерки за събиране на вземанията на агенцията, като се образуват изпълнителни производства пред държавен и частен съдебен изпълнител и НАП.

✓ Министерство на земеделието и храните – към месец юни 2016 г. просрочените вземания в системата на МЗХ са в размер на **35,1 млн. лв.** От тях просрочия на стойност 11,7 млн. лв. са вземания по държавни инвестиционни заеми за изграждане на пазари на едро в страната, а 12 млн. лв. представляват лихви по държавните инвестиционните заеми. Просрочени вземания в размер 6,5 млн. лв. са отчетени от Областни дирекции „Земеделие“ и са свързани с неиздължени суми по сключени договори за наеми на земеделска земя от държавен поземлен фонд и за оземляване на безимотни граждани и лица, отстранени от ползване или неправомерно ползване на имоти от държавния поземлен фонд на основание чл. 34 от Закона за собствеността и ползване на земеделските земи. Просрочените вземания към 30.06.2016 г. на Селскостопанска академия (ССА) са 2,0 млн. лв., като те се формират от неиздължени суми от клиенти на ССА, неизплатени суми от наематели и фалирали земеделски кооперации.

✓ Министерство на транспорта информационните технологии и съобщенията- към края на месец юни 2016 г. по бюджета на МТИТС са отчетени просрочени вземания в размер на **19,6 млн. лв.** ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация“ е отчетела най-голям размер просрочени вземания в размер на 10,4 млн.лв. - основно неплатени фактури за летищни такси. Основен длъжник е авиокомпания „БАЛКАН“ АД – предявена в производство по несъстоятелност, като неплатените ѝ задължения възлизат на 9,5 млн. лв. Централното управление на МТИТС има просрочени вземания в размер на 8,3 млн. лв., които основно представляват главница, лихви и ДДС, дължими от „Пристанище Бургас“ ЕАД по Подзаемно споразумение от 29.12.2008 г.

✓ Министерство на икономиката – размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2016 г. е **18,6 млн. лв.** Това са основно просрочени публични държавни вземания (17,2 млн. лв.), като по-големите просрочени вземания са на Комисията за защита на потребителите – 15,1 млн. лв. и на Държавната комисия по стоковите борси и тържищата – 1,5 млн. лв.

✓ Министерство на околната среда и водите - размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2016 г. е **17,7 млн. лв.** Основно вземанията са от наложени имуществени санкции и наказателни постановления на фирми от второстепенните разпоредители с бюджет. На всички некоректни платци са изпратени уведомителни писма със справка за задълженията им. При нов отказ за плащане преписките се изпращат на Национална агенция по приходите за предприемане на следващи действия по принудително събиране.

✓ Министерство на регионалното развитие и благоустройство - към 30.06.2016 г. в системата на МРРБ са отчетени просрочени вземания в размер на **16,3 млн. лв.**, като в това число 10,2 млн. лв. са просрочени вземания по проект “Воден Заем”, в т.ч. от ВиК гр. Добрич – 8,8 млн. лв. и ВиК гр. Кюстендил – 1,4 млн. лв. Тези просрочени вземания представляват начислените, но неиздължени към 30.06.2016 г. главници от горепосочените ВиК дружества. Останалите вземания в размер на 6,1 млн. лв. представляват просрочени вземания от концесионери на морски плажове за неиздължени концесионни възнаграждения към 30.06.2016 г. и други вземания от клиенти по съдебни дела, наем на имущество и консумативи.

✓ Министерство на енергетиката - към месец юни 2016 г. просрочените вземания са в размер на **16,2 млн. лв.**, като основна част от тях представляват суми от неизплатени енергийни, строителни и скално-облицовъчни концесии.

✓ Министерство на вътрешните работи – размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2016 г. е **15,4 млн. лв.** Просрочените вземания от клиенти са в размер на 11,0 млн. лв., от които 4,1 млн. лв. са текущи и 6,9 млн. лв. са дългосрочни. В по-голямата си част те представляват вземания за извършени услуги по договори за охрана с полиция (2,7 млн. лв.), СОТ (6,3 млн. лв.) и охрана на мероприятия (0,9 млн. лв.). За всички просрочени вземания са предприети мерки за събирането им, като регулярно са изпращани предупредителни и напомнителни писма за превеждане на дължимите суми по фактури. За по-голяма част от просрочените вземания са заведени съдебни дела, които са в процес на разглеждане на различни инстанции. За част от тях са издадени изпълнителни листа, по които сумите се събират от съдия-изпълнител. По отношение събираемостта на просрочените вземания от клиенти, същите могат да се определят като: събираеми – 6,4 млн. лв. и несъбираеми – 4,6 млн. лв. Несъбираемите вземания са предимно от фирми, обявени в несъстоятелност или ликвидация, поради което много от заведените съдебни дела са спрени. Просрочените вземания от наем са в размер 1,2 млн. лв., от тях 1,1 млн. лв. са дългосрочни, като за тях са заведени съдебни дела и договорите с фирмите са прекратени. Просрочените вземания от други бюджетни организации за извършени услуги, ползвани телефонни канали и др. възлизат на 2,9 млн. лв., от които 2,0 млн. лв. са събираеми, а 0,9 млн. лв. – несъбираеми.

Извън обхвата на държавния бюджет, съществуват **просрочени вземания** и в **НОИ и общинските бюджети**.

Просрочените вземания на общините към 30.06.2016 г. са в размер на 237,5 млн. лева. Спрямо края на 2015 г. се отчита увеличение с 3,9 млн. лв., а спрямо същия период на 2015 г. увеличението е в размер на 8,2 млн. лв. С най-голям относителен дял са просрочените публични общински вземания - 145,4 млн. лв. или 61,2 на сто от общия размер на просрочените вземания.

4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2016 година.

4.1 Външно финансиране

Нетният размер на външното финансиране по КФП за полугодieto на 2016 г. е положително и възлиза на 3 662,8 млн. лева.

✓ Операции с ДЦК на международните капиталови пазари

Република България успешно **емитира** на 21 март 2016 г. на международните капиталови пазари облигации в общ размер на 1 994,0 млн. евро обща номинална стойност, в т.ч.: 7-годишни в обем 1 144,0 млн. евро номинална стойност, 12-годишни – 850,0 млн. евро. Постъпленията по централния бюджет от емисиите на международните капиталови пазари възлизат на 3 830,2 млн. лева.

✓ Външни заеми

Размерът на усвоените външни заеми на консолидирана база за първите шест месеца на 2016 г. е 21,8 млн. лв. От тях по бюджетите на общините са усвоени средства в размер на 22,1 млн. лв., от

които 19,6 млн. лв. по заемни споразумения на Столична община. По *държавните инвестиционни заеми*, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период са усвоени средства в размер на 1,2 млн. лв. по „Проект за развитие на общинската инфраструктура“ с кредитор – Световна банка. Извършено е и възстановяване на усвоена сума в размер на 1,4 млн. лв. по заем „Социално включване“ към Световна банка на Министерство на труда и социалната политика.

✓ *Погашения по външни заеми*

Размерът на извършените за първото шестмесечие на 2016 г. погашения по външни заеми на консолидирана основа е 186,3 млн. лв., което представлява 49,5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2016 година. Извършените погашения са както следва:

- по централния бюджет - през първото полугодие на 2016 г. са изплатени погашения в размер на 88,9 млн. лв., като от тях 12,3 млн. лв. са към правителството на Германия по силата на двустранно споразумение в рамките на Парижкия клуб; 72,9 млн. лв. - по заемите към Международната банка за възстановяване и развитие /МБВР/ и 3,7 млн. лв. - по дълга към Япония.
- по бюджетите на министерствата и ведомствата - изплатените средства за погашения към 30.06.2016 г. по ДИЗ, управлявани от министерствата са в размер на 70,4 млн. лв., а по заемите с крайни бенефициенти – 14,9 млн. лева.
- по бюджета на ДОО – погашенията към 30.06.2016 г. са в размер на 2,1 млн. лв. или 99,8 % от предвиденото в ЗБДОО за 2016 г. по заема от Световна банка „Администриране на социално осигуряване /НОИ/”.
- по бюджетите на общините - погашенията по външни заеми в размер на 10,1 млн. лв.

✓ *Получени погашения по предоставени кредити на други държави*

През първото полугодие на 2016 г. в централния бюджет постъпиха 0,5 млн. лв., представляващи погашения по споразуменията за уреждане на дълга на Кооперативна Република Гаяна и на Ислямска република Афганистан към България.

✓ *Наличности (нето) в легова равностойност на валутни сметки в чужбина*

Нетното изменение на наличностите в легова равностойност по валутни сметки в чужбина към 30.06.2016 г. е увеличение с 3,4 млн. лева.

4.2 Вътрешно финансиране

Нетното вътрешно финансиране за първото полугодие на 2016 г. е отрицателно в размер на 6 734,5 млн. лв. и включва заеми от банки и други лица страната (нето), операции с ДЦК (нето) и покупко-продажба на ДОБЦК, нетно изменение на депозитите, друго финансиране, възмездно финансиране (нето) и придобиване на дялове, акции и съучастия (нето).

✓ *Заеми от банки и други лица в страната – нето*

Изпълнението на показателя за първите шест месеца на годината е отрицателно и е в размер на 124,1 млн. лв. Преобладаваща част от отчетените суми – 123,6 млн. лв. са по бюджетите на общините. От банки в страната за първото полугодие на 2016 г. общините са получили заеми в размер на 18,5 млн. лв., а са погасили към същите 46,9 млн. лева. За периода предоставените заеми на общините от „Фонд за органите на местното самоуправление в България - ФЛАГ” ЕАД за осигуряване на общинското съфинансиране в подготовката и изпълнението на общински проекти, финансирани от ЕФ, са 24,0 млн. лв., а погасените – 98,3 млн. лева.

✓ *Операции с държавни ценни книжа (нето)*

На консолидирана база за периода е реализирано отрицателно нетно финансиране с ДЦК в размер на 329,4 млн. лв. Изпълнението е, както следва:

- по централния бюджет – нетното вътрешно финансиране за шестте месеца на 2016 г. от операции с държавни ценни книжа е отрицателно и възлиза на 352,7 млн. лв. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК е 492,9 млн. лв. или са емитирани 500,0 млн. лв. обща

номинална стойност, както следва: тригодишни облигации – 200,0 млн. лв., облигации с матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 300,0 млн. лева. Отчетените погашения за периода са в размер на 845,5 млн. лв., в т.ч. 812,3 млн. лв. по ДЦК, емитирани за финансиране на дефицита и 33,2 млн.лв. по ДЦК, емитирани за структурната реформа. През месец юни не са извършвани погашения.

- по бюджетите на общините – нетната стойност на операциите с ценни книжа, отчетени по общинските бюджети за първото полугодие на 2016 г. е положителна в размер на 23,2 млн. лева. През периода са емитирани общински ценни книжа за 29,0 млн. лв., а са погасени – 5,8 млн. лева.

✓ ***Покупко – продажба на държавни ценни книжа***

Нетният размер на средствата по консолидираната фискална програма за първите шест месеца на 2016 г., отчетени в резултат на покупко-продажбата на държавни ценни книжа, е положителен - 12,3 млн. лева. Операции от този вид се отчитат главно по бюджетите на УПФ (14,8 млн. лв.) и ФГВРС (2,7 млн. лв.).

✓ ***Финансови операции по прилагане на Общата селскостопанска и общата рибарска политики (нето)***

Нетният размер на финансовите операции по прилагане на Общата селскостопанска и общата рибарска политики за полугодieto на 2016 г. е отрицателен 7,9 млн. лева. Това включва:

- ***Плащания за сметка на Европейския съюз***

Общият размер на директните плащания, изплатени на земеделските производители от сметката за европейски средства на Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие" и други, за полугодieto на 2016 г. за сметка на ЕС е 1 398,7 млн. лв., от които 1 389,7 млн. лв. са от средствата за директни плащания (вкл. средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания), 4,7 млн. лв. – за пазарни мерки и 4,3 млн. лв. – суми за реструктуриране.

- ***Възстановени суми от Европейския съюз***

Възстановените суми от Европейския съюз са общо 1 390,8 млн. лв., от които 1 366,3 млн. лв. за директни плащания (вкл. средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания), 18,1 млн. лв. за пазарни мерки и 6,4 млн. лв. - суми за реструктуриране.

✓ ***Възмездно финансиране (нето)***

Нетният размер на възмездното финансиране (вкл. предоставените заеми към крайни бенефициенти по ДИЗ (нето)) за първите шест месеца на годината е отрицателен – 8,1 млн. лв.

Нетното изпълнение на операциите по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество към края на месец юни 2016 г. е положително в размер на 14,9 млн. лв., като цялата сума представлява извършени погашения в съответствие с предвидените погасителни схеми за периода януари-юни.

Нетният размер на планираните през 2016 г. лихвени заеми по краткосрочните и инвестиционните схеми за подпомагане на селското стопанство, предоставяни от Държавен фонд „Земеделие“ пряко или чрез рефинансиране от търговски банки, с които фондът има сключени договори, е 40,0 млн. лв. От тях за шестте месеца на годината са отпуснати кредити по инвестиционни програми в размер на 0,3 млн. лв., а възстановените средства са 11,6 млн. лв.

Нетният размер на предоставената временна финансова помощ на консолидирана база към полугодieto на 2016 г. е (-33,9) млн. лв., като основната част представлява временна финансова помощ, подлежаща на възстановяване, която е предоставена на НКЖИ във връзка с извършване на разплащания за приключване на железопътни проекти по Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г.

✓ **Придобиване на дялове, акции и съучастия(нето)**

Нетният размер на средствата, изразходвани за придобиване на дялове, акции и съучастия за първото полугодие на 2016 г. е 187,4 млн. лева. Основна част от тези средства е по държавния бюджет, като за придобиване на дялове, акции и съучастия са изразходвани 185,9 млн. лв., от тях 159,1 млн. лв. - за плащане на валутния компонент на увеличението на квотата на Република България в Международния валутен фонд, 18,5 млн. лв. - увеличаване на дяловото участие в организациите от Групата на Световната банка, 7,6 млн. лв. - за увеличаване на дяловото участие на България в капитала на Черноморската банка за търговия и развитие.

4.3 Приватизация

Приходите от приватизация по КФП към 30.06.2016 г. са в размер на 1,1 млн. лева. Преобладаващата част от сумата – 0,9 млн. лв., са приходи от приватизация в общините, а останалата част е постъпила в централния бюджет.

III. ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТИ НА ОБЩИНИТЕ, НА СОЦИАЛНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ФОНДОВЕ И БЮДЖЕТИ ПО ЧЛ. 13, АЛ. 3 И АЛ. 4 НА ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

1. Държавен бюджет

➤ **Основни параметри на изпълнението на държавния бюджет за полугодieto на 2016 година.**

Изпълнението на основните показатели на държавния бюджет за първото полугодие на 2016 г., съпоставено към същия период на предходната година и програмата е както следва:

Таблица¹¹ №2

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет	Закон	Отчет	Изпълнение	Изпълнение
	И-во	2016 г.	И-во	спрямо	спрямо
	полугодие		полугодие	2015 г.	закон 2016 г.
	2015 г.		2016 г.		
Общо приходи и помощи	9 536,4	20 623,6	10 618,2	111,3%	51,5%
-Данъчни	8 494,2	18 065,4	9 458,6	111,4%	52,4%
Преки	2 357,7	4 673,0	2 532,3	107,4%	54,2%
Косвени	6 040,1	13 261,6	6 834,6	113,2%	51,5%
-Други данъци	96,3	130,8	91,8	95,2%	70,1%
-Неданъчни	1 034,8	2 558,1	1 154,0	111,5%	45,1%
-Помощи	7,4	0,0	5,5	75,1%	
Разходи, трансфери и вноска за бюджета на ЕС	9 586,3	22 411,1	9 545,6	99,6%	42,6%
-Нелихвени	3 634,2	10 101,2	3 739,4	102,9%	37,0%
Текущи	3 504,2	7 570,0	3 466,3	98,9%	45,8%
Капиталови	122,5	2 511,9	269,1	219,6%	10,7%
Прираст на държ. резерв-нето	7,4	19,2	4,1	54,8%	21,1%
-Лихви	288,8	773,9	339,5	117,5%	43,9%
Външни заеми	167,2	486,1	198,2	118,5%	40,8%
Вътрешни заеми	121,6	287,9	141,3	116,3%	49,1%
-Резерв за неотложни и непредвидени разходи ¹²		71,1			
-Трансф. др. бюджети	5 158,0	10 455,2	5 069,3	98,3%	48,5%
- Вноска за бюджета на ЕС	505,3	1 009,7	397,4	78,6%	39,4%
Бюджетен баланс	-50,0	-1 787,6	1 072,6		

¹¹ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица № 2 не се изчерпват от съставните им числа.

¹² В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само данните по разчет, а разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

През първото полугодие на 2016 г. постъпилите **приходи и помощи** по държавния бюджет са в размер на 10 618,2 млн. лв., което представлява 51,5 % изпълнение на годишните разчети в ЗДБРБ за 2016 г. Спрямо същия период на 2015 г. постъпленията по държавния бюджет са с 1 081,8 млн. лв. повече. Постъпилите **данъчни приходи** към 30.06.2016 г. са в размер на 9 458,6 млн. лв., което представлява изпълнение от 52,4 % на планираните разчети за 2016 г. или нарастват с 11,4 на сто спрямо същия период на 2015 г.

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на 2 532,3 млн. лв., което представлява 54,2 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година се отчита нарастване със 174,5 млн. лева. Постъпленията от корпоративни данъци бележат ръст от 8,6 % (86,9 млн. лв.). Нарастване за първото полугодие на 2016 г. се отчита и при приходите от ДДФЛ – с 87,6 млн. лв., което е с 6,5 % повече от същия период на миналата година.

Приходите от *косвени данъци* към 30.06.2016 г. са в размер на 6 834,6 млн. лв., 51,5 % от програмата за годината и формират 72,3 % от данъчните приходи по държавния бюджет. Съпоставено със същия период на предходната година постъпленията нарастват номинално със 794,5 млн. лв. основно в резултат на по-високите приходи от ДДС от сделки в страната и ВОП и акцизи през първото полугодие на 2016 г. в сравнение със същия период на 2015 г. Постъпленията от ДДС към 30.06.2016 г. възлизат на 4 355,6 млн. лв., което представлява 51,8 % от разчета за годината. Приходите от акцизи (нето) от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки към 30.06.2016 г. са в размер на 2 380,6 млн. лв. или 51,0 % от годишния разчет. Постъпленията от мита към юни 2016 г. възлизат на 83,6 млн. лв. или 55,7 % от планираните в ЗДБРБ за 2016 година. Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 14,8 млн. лв., при заложи в годишните разчети към ЗДБРБ за 2016 г. 32,0 млн. лева.

Постъпленията от *други данъци* по държавния бюджет за отчетния период са в размер на 91,8 млн. лв. или 70,1 % от годишния разчет, но с 4,8 % по-малко от постъпленията за същия период на миналата година.

Отчетените неданъчни приходи по държавния бюджет за шестте месеца на 2016 г. са в размер на 1 154,0 млн. лв. Постъпленията за отчетния период представляват 45,1 % от разчета за годината, като основна част се формира от неданъчните приходи по бюджетите на министерствата и ведомствата – 943,0 млн. лв., в т.ч. 662,2 млн. лв. приходи от държавни такси. По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на годината са постъпили приходи в размер на 53,8 млн. лв. (38,4 % от предвидените за годината), като най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси, които за отчетния период са в размер на 46,5 млн. лева. Вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2015 година е в размер на 19,6 млн. лева. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2016 г. са в размер на 21,9 млн. лв., при заложи в разчетите по ЗДБРБ за 2016 г. 23,2 млн. лева.

Постъпилите **помощи** по държавния бюджет към 30.06.2016 г. са в размер на **5,5 млн. лв.** и са главно по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за първото полугодие на 2016 г. е 9 545,6 млн. лв. или 42,6 % от предвидените в ЗДБРБ за 2016 г.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на **3 739,4 млн. лв.**, което представлява 37,0 % от предвидените в ЗДБРБ за 2016 г. средства. Спрямо същия период на предходната година нарастват номинално със 105,2 млн. лв. (2,9 процента).

Размерът на извършените текущи нелихвени разходи за периода е 3 466,3 млн. лв., което представлява 45,8 % от разчета за годината, за капиталови разходи са изразходвани 269,1 млн. лв. или 10,7 % спрямо разчета, а размерът на нетния прираст на държавния резерв за полугодие е 4,1 млн. лева.

Лихвените плащания по държавния бюджет за първото полугодие на 2016 г. са в общ размер на 339,5 млн. лв. или 43,9 % от предвидените в разчета за годината. Лихвите по вътрешни заеми по

държавния бюджет към 30.06.2016 г. са в размер на 141,3 млн. лв. (49,1 % от разчета за годината) и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар. Лихвите по външни заеми по държавния бюджет за отчетния период са в размер на 198,2 млн. лв. (40,8 % от ЗДБРБ за 2016 г.). От тях 175,1 млн. лв. са разходите по централния бюджет и 23,0 млн. лв. са тези по бюджетите на министерствата и ведомствата, които представляват лихви по ДИЗ, вкл. на крайни бенефициенти-търговски дружества.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2016 г. средствата по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 5.1. за **предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия** са в размер на 70,0 млн. лева.

Към 30.06.2016г. от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия с Постановления № 40/2016 г., № 93/2016г. и № 115/2016г. на Министерския съвет са одобрени разходи в размер на 70,0 млн. лева. От тях по бюджетите на общините са предоставени 13,0 млн. лв., а за министерства и ведомства – 57,0 млн. лева.

Средствата са предоставени за продължаване изграждането на временно възпрепятстващо съоръжение по българо-турската граница; за дейности по ограничаване и ликвидиране на заболяването „заразен нодуларен дерматит“, повишаване епизоотичната готовност в страната; за възстановяване на непредвидени разходи за пожарогасене от въздуха с вертолети МИ-17 на полски и горски пожари през юли и август 2015 г.; за възстановяване на непредвидени разходи във връзка със спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи при извънредни ситуации в периода септември- декември 2015 г.; за противоградна защита през 2016 г.; дейности по картографиране на геоложкия риск през 2016 г.; ремонтно възстановителни работи по корекция на дига по р. Места, община Гоце Делчев; аварийно укрепване на земноскален откос по ж.п. линия Русе- Подкова; за почистване на речни корита; укрепване на свлачища на територията на област Пловдив, Разград и други области, на отводнителни канали за преодоляване на наводненията в област Бургас и за други дейности и обекти в съответствие с Решенията на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет.

Към 30.06.2016 г. на основание 37, ал. 3 от Постановление № 380 на Министерския съвет от 2015г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2016 г. общините са възстановили 1,0 млн. лв. от обекти, които са приключени.

Нетният размер на **трансферите и временните безлихвени заеми по държавния бюджет** за отчетния период е 5 069,3 млн. лв. или 48,5 % от одобрените за годината, като в т. ч.:

- ✓ на **социалноосигурителните фондове (нето) – 3 076,4 млн. лв.**, което представлява 50,2 % от годишния разчет;
- ✓ на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, БНТ, БНР и БТА) – **299,4 млн. лева**;
- ✓ **трансфери/субсидии от държавния бюджет за общините (нето) - към 30.06.2016 г. те са в размер на 1 500,2 млн. лева.**

Частта от **вноската на България в общия бюджет на ЕС**, изплатена през първото полугодие на 2016 г. от централния бюджет възлиза на **397,4 млн. лв.**, което е в съответствие с действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000, изменен с Регламент № 2018/2004, Регламент № 105/2009 и Регламент № 1377/2014, за прилагане на Решение 2007/436/ЕО.

Към 30.06.2016 г. **бюджетното салдо по държавния бюджет е положително** в размер на **1 072,6 млн. лева**.

1.1 Бюджет на Народното събрание

За първото полугодие на 2016 г. отчетените **приходи** са в размер на 0,8 млн. лв. или 53,7% от предвидените в ЗДБРБ за 2016 г. С най-голям относителен дял са отчетените приходи и доходи от собственост.

Отчетените **разходи** към 30.06.2016 г. на НС са в размер на 22,5 млн. лв. или 42,1% от разчетените средства със ЗДБРБ за 2016 г. От тях 15,0 млн. лв. са разходи за персонал, 7,3 млн. лв. са издръжка и 0,2 млн. лв. - капиталови разходи.

1.2 Бюджет на съдебната власт

По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на годината са постъпили **приходи** в размер на 53,8 млн. лв., които представляват 38,4 % от предвидените за годината. От отчетените приходи най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси – 46,5 млн. лв., като одобрени със ЗДБРБ за 2016 г. са 120,0 млн. лв. или изпълнението е 38,8 %. За сравнение към 30.06.2015 г. са отчетени общо неданъчни приходи в размер на 56,1 млн. лв., от които 48,1 млн. лв. приходи от съдебни такси.

Разходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 261,7 млн. лв. или 50,5 % от планираните със ЗДБРБ за 2016 г. (518,0 млн. лв.). За сравнение, през същия период на 2015 г. са отчетени разходи в размер 235,2 млн. лв. От общата сума на отчетените разходи към 30.06.2016 г. 239,8 млн. лв. са разходи за персонал, 21,2 млн. лв. – издръжка и 0,7 млн. лв. - капиталови разходи.

2. Бюджети на общините

➤ Приходи

Собствените приходи по бюджетите на общините към 30.06.2016 г. са в размер на 1 174,4 млн. лв., което представлява 58,4 % от планираните с разчетите за 2016 година. Спрямо същия период на миналата година приходите по общинските бюджети нарастват номинално с 98,1 млн. лева. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 505,8 млн. лв. или 63,8 % от годишните разчети за 2016 г. и с 14,9 % повече спрямо първото полугодие на 2015 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 668,6 млн. лв. или 54,9 % от планираните и с 5,1 % повече спрямо същия период на предходната година. С най-значителен дял в приходите от общински данъци е данъкът върху недвижимите имоти – 40,5 %, следват данък върху превозните средства – 34,2 % и данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин – 23,0 процента.

При отделните видове данъци изпълнение, изпреварващо средното равнище, се наблюдава при *данъка върху превозните средства* – 173,2 млн. лв. или 70,3 % от предвидените с разчетите към КФП за 2016 г. и с 19,3 % повече спрямо събраните приходи от този данък за първото полугодие на 2015 г. и *данъка върху недвижимите имоти* – 204,8 млн. лв. или 68,0 % спрямо разчетите за 2016 г. и с 10,4 % повече спрямо събраните за същия период на 2015 година. Изпълнението при данъка при придобиване на имущество по дарения и възмезден начин е 116,3 млн. лв., което е 53,3 % спрямо разчетите и с 18,3 % повече спрямо първото шестмесечие на 2015 г. През отчетния период по бюджетите на общините са постъпили 6,7 млн. лв. от *патентен данък* (56,2 % от годишния разчет), 4,7 млн. лв. от *туристически данък* (32,7 % от годишния разчет) и 0,1 млн. лв. приходи от *други данъци*.

Общият размер на *неданъчните приходи* по местните бюджети е 658,3 млн. лв. (54,8 % от разчетите по КФП за 2016 г.). Най-голям относителен дял заемат приходите от общински такси (462,8 млн. лв.) – 70,3 %, следват приходите и доходите от собственост (110,0 млн. лв.) – 16,7 %, приходите от концесии (38,8 млн. лв.) – 5,9 % и постъпленията от продажба на нефинансови активи (34,9 млн. лв.) – 5,3 %. Съпоставени с полугодията на 2015 г. постъпленията от неданъчни приходи са нараснали с 28,5 млн. лв. или 4,5 процента. От неданъчните приходи с най-добро изпълнение са *приходите от концесии* – 101,1 % от предвидените с разчетите към КФП за 2016 г. и *постъпленията от общински такси* – съответно 61,5 %. Относително добро е изпълнението при глобите, санкциите и наказателните лихви и и приходите и доходи от собственост. Забавяне спрямо годишния разчет се наблюдава при приходите от продажба на нефинансови активи и при другите приходи.

През отчетния период по общинските бюджети са постъпили 10,3 млн. лв. приходи от *помощи* или 63,4 % от разчетените за годината 16,2 млн. лв.

➤ **Разходи**

Към 30.06.2016 г. общините са отчетели общо разходи в размер на 2 286,7 млн. лв., които представляват 50,4 % от разчетените по КФП за 2016 г. разходи. Текущите разходи възлизат на 2 047,5 млн. лв. (53,6 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 239,2 млн. лв. или 33,4 % от разчета към КФП за 2016 година.

Най-голям относителен дял в текущите нелихвени разходи на общините заемат разходите за персонал, включващи заплати и възнаграждения на персонала, други възнаграждения и плащания и осигурителни вноски (1 107,2 млн. лв.) – 54,6 %, следват разходите за издръжка, вкл. разходите за членски внос и платените данъци, такси и административни санкции (764,8 млн. лв.) – 37,7 %, разходите за субсидии (77,2 млн. лв.) – 3,8 % и изплатените текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата (70,7 млн. лв.) – 3,5 %. В отделните разходни направления най-висок процент на изпълнение спрямо годишните разчети при текущите нелихвени разходи към края на първото полугодие на 2016 г. има при субсидиите – 119,8 %. Високият процент на изпълнение се дължи на факта, че в субсидиите за нефинансови предприятия общините отчитат предоставените субсидии за вътрешноградски и междуселищни превози, които се планират в централния бюджет, а по пътя на изпълнението се предоставят на общините, които от своя страна предоставят субсидията за транспортните фирми и дружества. Следващи по процент на изпълнение са текущите трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата – 68,1 %, стипендиите – 59,6 %, разходите за издръжка – 53,3 % и разходите за персонал – 50,8 %.

Разходите за лихви възлизат на 21,1 млн. лв., което е 74,4 % от предвидените за годината. От тях 11,9 млн. лв. са по вътрешни заеми и 9,1 млн. лв. по външни заеми.

Общият размер на отчетените разходи за дофинансиране на делегираните от държавата дейности с местни приходи е 64,3 млн. лв., от които 58,3 млн. лв. текущи разходи и 6,0 млн. лв. капиталови разходи.

➤ **Финансиране**

За първото полугодие на годината по общинските бюджети са изплатени погашения по заеми от чужбина в размер на 10,1 млн. лв., като размерът на новополучените заеми от чуждестранни кредитори е 22,1 млн. лв.

От банки в страната през разглеждания период общините са получили 18,5 млн. лв., а са направили погашения към същите за 46,9 млн. лв. Нетният размер на заемите от други лица от страната е отрицателен - 95,2 млн. лв., преобладаваща част от които са заеми и погашения към Фонд ФЛАГ. Новоемитираните общински ценни книжа през първото полугодие на годината са 29,0 млн. лв., а погашенията по този вид инструменти са за 5,8 млн. лева.

Общините приключиха първото полугодие на 2016 г. с бюджетни наличности (в каса и банка) в размер на 804,2 млн. лева.

Средствата, получени от приватизацията на дялове, акции и участия в общински дружества към 30.06.2016 г., са в размер на 0,9 млн. лева.

3. Социалноосигурителни фондове

3.1 Държавно обществено осигуряване

Общата сума на **приходите и помощите** по бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) към 30.06.2016 г. възлиза на 2 546,7 млн. лв., което представлява 51,1 % от заложените в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2016 г. (ЗБДОО) 4 982,5 млн. лева. Най-голям е делът на приходите от осигурителни вноски (95,7 % от общите приходи), които за отчетния период са в размер на 2 438,2 млн. лв., 49,0 % от заложените в ЗБДОО за 2016 година.

Съпоставени с първото полугодие на 2015 г. приходите по бюджета на ДОО нарастват с 214,9 млн. лв. (9,2 %). Върху състоянието на приходите през 2016 г. влияние оказват следните основни фактори:

◆ Увеличение на минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии средно с 8,6 % за 2016 г. в сравнение с 2015 г.;

◆ Увеличение на минималния осигурителен доход по основни икономически дейности и квалификационни групи професии – 2016 г. от 360 лв. на 420 лв. от началото на 2016 година;

◆ Постъпили средства от индивидуални партии на лицата по реда на §51 от ПЗР на КСО, а именно от пенсионирани се лица основно по реда на чл.69 от КСО и лица, получаващи пенсии за инвалидност, които в срок до края на 2016 г. могат да изберат да прехвърлят натрупаните средства по индивидуалните си партии в Универсалните пенсионни фондове във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, в резултат на което пенсията им отпусната от Държавното обществено осигуряване се преизчислява без т.нар. коригиращ коефициент.

◆ Приходи от осигурителни вноски по чл. 4б, чл. 4в и чл. 157, ал. 7 от КСО, т.е. осигурени лица направили избор на осигуряване от универсални или професионални пенсионно фондове в държавното обществено осигуряване.

Отчетените неданъчни приходи към края на юни 2016 г. по бюджета на ДОО възлизат на 108,5 млн. лв., в т.ч. 96,2 млн. лв. постъпили средства от прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски.

Размерът на извършените **разходи** за първото полугодие на 2016 г. по бюджета на ДОО е 4 997,4 млн. лв., което представлява 49,8 % от предвидените в ЗБДОО за 2016 г. средства. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял в общите разходи са разходите за пенсии и обезщетенията и помощите изплащани на основание Кодекса за социално осигуряване – общо 4 948,7 млн. лв., или 99,0 % от общия размер на разходите за отчетния период. Спрямо същия период на миналата година, общо разходите по бюджета на ДОО са с 223,3 млн. лв. (4,7 %) повече. Отчетените разходи за **пенсии** по бюджета на ДОО към 30.06.2016 г. възлизат на 4 302,9 млн. лв., което е със 154,0 млн. лв. повече спрямо първото полугодие на 2015 г. Отчетените разходи за **краткосрочни обезщетения и помощи по КСО** са в размер на 645,7 млн. лева. Спрямо същия период на миналата година изплатените обезщетения по КСО са с 67,3 млн. лв. (11,6 %) повече.

3.2 Национална здравноосигурителна каса

Общият размер на събраните приходи по бюджета на НЗОК към края на първото полугодие на 2016 г. възлиза на 1 075,1 млн. лв., което представлява 50,3 % от предвидените със Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2016 г. – 2 135,6 млн. лева. Постъпленията от здравноосигурителни вноски са в размер на 1 067,5 млн. лв., 50,3 % изпълнение на утвърдените със ЗБНЗОК за 2016 г. средства в размер на 2 121,0 млн. лева. Събраните неданъчни приходи за първото полугодие на 2016 г. са 7,6 млн. лв., 52,4 % от заложените в ЗБНЗОК за 2016 г., като основната част от тях са приходи от глоби и санкции.

Полученият трансфер от МЗ за финансиране на разходите за лекарствени продукти – ваксини и дейности по прилагането им за здравните дейности по чл. 82, ал. 2, т. 3 от Закона за здравето (ЗЗ); за дейности за здравнонеосигурени лица, включващи: комплексно диспансерно (амбулаторно) наблюдение при пациенти с кожно-венерически и психиатрични заболявания; интензивно лечение; дейности по чл. 82, ал. 1, т. 2 от ЗЗ и за сумите по чл. 37, ал. 6 от Закона за здравното осигуряване е в размер на 11,9 млн. лв., което представлява 49,8 % от заложените със ЗБНЗОК за 2016 г. средства в размер на 24,0 млн. лева.

Отчетените разходи към 30.06.2016 г. са в размер на 1 652,3 млн. лв. и представляват 51,6 % от предвидените в ЗБНЗОК за 2016 г. 3 201,1 млн. лева. Най-голям относителен дял (98,0 %) заемат здравноосигурителните плащания, които възлизат на 1 618,8 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителни плащания, изпълнението на бюджета по предварителни данни за първото полугодие на 2016 г. е следното:

- ✓ *Първична извънболнична медицинска помощ* – 92,1 млн. лева;
- ✓ *Специализирана извънболнична медицинска помощ* (вкл. за комплексно диспансерно (амбулаторно) наблюдение) – 99,1 млн. лева;

✓ *Дентална помощ* – 69,5 млн. лева;
✓ *Медико-диагностична дейност* – 34,6 млн. лева;
✓ *Лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение на територията на страната и за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания в условията на болнична медицинска помощ, които НЗОК заплаща извън стойността на оказваните медицински услуги* – 476,7 млн. лв., в т.ч.

- за лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни за специални медицински цели, за домашно лечение на територията на страната – 340,4 млн. лв.;
 - за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания в условията на болнична медицинска помощ, които НЗОК заплаща извън стойността на оказваните медицински услуги - 136,2 млн. лв.
- ✓ *Медицински изделия, прилагани в болничната медицинска помощ* – 44,6 млн. лева;
✓ *Болнична медицинска помощ* – 770,2 млн. лева.

Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третираат и преведените 38,5 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения. Реално усвоените средства за болнична помощ, вкл. трансферите възлизат на 808,7 млн. лева.

✓ *Други здравноосигурителни плащания* – 32,0 млн. лева.

За периода са отчетени плащания в размер на 12,1 млн. лв. от предоставения трансфер от Министерството на здравеопазването за дейности за здравноосигурени лица, лекарствени продукти и за потребителска такса.

По бюджета на НЗОК за 2016 година са утвърдени 44,2 млн. лв. за административни разходи на институцията, които включват разходите за персонал и за текуща издръжка. За първото полугодие са отчетени 19,5 млн. лв., което представлява 44,1 % от годишния разчет на разходите. Усвоените средства за административни разходи заемат 1,2 на сто в структурата на общите разходи за отчетния период.

4. Бюджети по чл. 13, ал. 3 на Закона за публичните финанси

4.1 Държавни висши училища

Приходите на висшите училища за първото полугодие на 2016 г. са в размер на 148,8 млн. лв. или 51,0 % от планираните за годината. Спрямо същия период на 2015 г. постъпленията на ДВУ са се увеличили с 2,3 млн. лева. Преобладаваща част от приходите – 89,7 % (133,5 млн. лв.) са приходите от продажба на услуги, стоки и продукция, където се включват събрани таксите, заплащани от студентите и докторантите за летния семестър на учебната 2015/2016 година.

Разходите на висшите училища към края на месец юни 2016 г. са в размер на 349,0 млн. лв. и представляват 48,3 % от разчетите за 2016 г. С най-голям относителен дял са разходите за персонал (заплати, други възнаграждения и осигурителни вноски) – 70,1 %, следвани от плащанията за издръжка (18,4 %). Разходите за стипендии са 5,3 % от общите разходи. Капиталовите разходи на ДВУ към 30.06.2016 г. са в размер на 20,8 млн. лв. (5,9 % от общите разходи).

4.2 Българска академия на науките

Реализираните приходи на БАН към 30.06.2016 г. възлизат на 16,2 млн. лв. или 49,0 % от разчетите към ЗДБРБ за 2016 година. Сравнени с приходите към полугодieto на 2015 г., постъпленията са по-високи с 3,0 млн. лв. (22,5 %). Основна част от реализираните приходи са от продажби на услуги, стоки и продукция (90,6 % от общите приходи) и се получават по линия на международни програми, проекти и по договори за научни разработки. Основна част от реализираните собствени приходи на поделенията в системата на БАН са в резултат от участието в

международни проекти за научни разработки. Голяма част от тези приходи са свързани с конкретни договорни задължения и не могат да се използват за общоакадемични нужди.

Към края на първото полугодие на 2016 г. **БАН отчита разходи** в размер на 51,5 млн. лв., което представлява 43,5 % от годишния разчет. Спрямо първото полугодие на предходната година се отчита намаление на разходите с 3,1 млн. лв. (5,7 %). Най-голям относителен дял имат разходите за персонал – 35,6 млн. лв. или 69,1 % от отчетените общо разходи.

4.3 Българско национално радио

Приходите по бюджета на БНР за първото полугодие на 2016 г. са в размер на 0,8 млн. лв., което представлява 38,2 % от планираните за годината 2,1 млн. лв. Спрямо същия период на предходната година приходите са с 0,3 млн. лв. по-малко, в резултат на отчетени по-ниски стойности от реклама, спонсорство и др. услуги, които формират основния дял от приходите по бюджета на Националното радио.

Изпълнението на **разходите по бюджета на БНР** възлиза на 22,8 млн. лв. или 50,6 % от предвидените в ЗДБРБ за 2016 г., като спрямо същия период на предходната година се отчита увеличение от 2,1 млн. лв. Средствата са усвоени за реализирането на основните цели и дейности на БНР по подготовката, създаването и разпространението на национални и регионални радиопрограми съгласно разпоредбите на Закона за радиото и телевизията. В разпределението на разходите по бюджета на БНР е включен и преходния остатък за 2015 г. (съгл. чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията) в размер на 2,9 млн. лева.

Общо утвърдените **бюджетни взаимоотношения на БНР с централния бюджет** са в размер на 42,1 млн. лв. Към 30.06.2016 г. отчетените **трансфери** са в размер на 21,8 млн. лв. (51,7 % от предвидените за годината).

4.4 Българска национална телевизия

Приходите на БНТ към 30.06.2016 г. са в размер на 2,8 млн. лв. при планирани за годината 7,5 млн. лв. или за отчетния период са постъпили 36,7 % от планираните за годината. Отчетените приходи са постъпления от продажби на услуги, стоки и продукция (реклама, спонсорство, технически услуги, почивно дело, продажба на програми) и наеми на имущество.

Отчетените **разходи на БНТ** към 30.06.2016 г. са в размер на 40,0 млн. лв. или 54,6 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2016 г., като това е с 8,9 млн. лв. повече спрямо същия период на предходната година. Средствата са усвоени за реализирането на основните цели и дейности на БНТ по подготовката, създаването и разпространението на телевизионна програма съгласно разпоредбите на Закона за радиото и телевизията. В разпределението на разходите по бюджета на обществената медия е включен преходния остатък за 2015 г. /съгл. чл. 70, ал. 6 от ЗРТ/ в размер на 2,4 млн. лева.

Общо утвърдените **бюджетни взаимоотношения на БНТ с централния бюджет** са в размер на 65,1 млн. лв. Към 30.06.2016 г. отчетените **трансфери** са в размер на 33,5 млн. лв. (51,5 % от предвидените за годината).

4.5 Българска телеграфна агенция

Приходите на БТА към 30.06.2016 г. са 0,7 млн. лв. или 35,1 % от предвидените за годината, като това са основно постъпления от продажба на информационни продукти и услуги.

Отчетените разходи на БТА за периода са 2,9 млн. лв., което е 44,1 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2016 г., в т.ч. разходи за персонал – 2,2 млн. лв. и разходи за издръжка – 0,7 млн. лв.

Отчетените **трансфери** за периода са в размер на 2,1 млн. лв. или 47,8 % от средствата, определени за БТА със ЗДБРБ за 2016 година.

5. Сметки за средствата от Европейския съюз на бюджетни организации

5.1 Сметка за средствата от Европейския съюз на Национален фонд към Министерство на финансите

По сметките на Национален фонд (НФ) към 30.06.2016 г. са постъпили приходи (нето) в размер на 1 524,2 млн. лв. по програмите, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС за финансовата рамка 2007 – 2013 г., по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд (включително Инициативата за младежка заетост), Кохезионния фонд и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПН) на ЕС за финансовата рамка 2014 – 2020 г., ФМ на ЕИП и НФМ, двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС за периода 2007 – 2013 г., както и за 2014 – 2020 г. и Българо-швейцарската програма за сътрудничество, като в тази сума са включени и отразените (нето) в отчетността на НФ операции по постъпването по банковите бюджетни сметки на Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) на чуждото финансиране по двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС и изплатените средства от получения ресурс към бенефициенти извън страната.

Получените приходи представляват 79 % от одобрените с РМС № 127 от 25.02.2016 г. годишни разчети. Съсредоточаването им в първото полугодие на 2016 г. се дължи на следните особености:

- възстановяването от Европейската комисия на изпратени в края на 2015 г. и първите месеци на 2016 г. заявления за плащане по оперативните програми от програмен период 2007-2013 г., съобразено с чл. 79 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 г., съгласно който общата сума от префинансирането и извършените междинни плащания не може да превишава 95% от приноса от фондовете за всяка оперативна програма;
- получените суми за първоначално и годишно предварително финансиране по оперативните програми от програмен период 2014-2020 г., които за 2016 г. се равняват на 3% от европейската компонента на техните бюджети (без резерва за изпълнение) за съответната оперативна програма.

Към настоящия момент очакванията са, че планираните приходи ще бъдат изпълнени в пълнота.

Извършените разходи (нето) за периода 01.01 – 30.06.2016 г. чрез сметките на Национален фонд възлизат на 197,1 млн. лева. По видове разходи изпълнението е както следва: 85,6 % от общия размер са капиталови трансфери, 14,1 % са субсидии, 0,2 % - издръжка и 0,1 % социални разходи.

Трансферите (нето) за разглеждания период са в размер на 210,0 млн. лв. (включват предоставените трансфери към бенефициенти по Оперативните програми на ЕС - програмни периоди 2007 – 2013 г. и 2014 – 2020 г., по двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на ЕС за периода 2007 – 2013 г., Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 г., Норвежкия финансов механизъм 2009 – 2014 г. и Българо-швейцарската програма за сътрудничество, възстановени суми по приключили проекти, възстановени недопустими разходи и др. от бенефициенти-бюджетни организации). В консолидираната отчетност на НФ са отразени и трансфери (нето) към бенефициенти в размер на 0,2 млн. лв., които са за сметка на средства, предоставени на МРРБ от държавите-партньори по двустранните програми за трансгранично сътрудничество.

Във връзка с изпълнение на Оперативните програми - програмен период 2007 – 2013 г. и програмен период 2014 – 2020 г., двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС 2007 – 2013 г., НФМ и ФМ на ЕИП 2009 – 2014 г. по сметките на Национален фонд са получени трансфери от централния бюджет на стойност 134,4 млн. лева.

Натрупаните лихви (които са част от приходите) в резултат на управлението на свободните средства в обслужващите търговски банки за първото полугодие възлизат на 0,08 млн. лева.

Наличностите по сметката за средства от ЕС на Националния фонд към 30.06.2016 г. възлизат на 3 500,1 млн. лв., като в БНБ са в размер на 3 482,4 млн. лв., а в търговските банки (УниКредит Булбанк АД и Банка ДСК ЕАД) са в размер на 17,7 млн. лева.

Изпълнението на разходите и трансферите към бюджетни организации за първото полугодие на 2016 г. се различава от очакваното поради множество причини, които оказва влияние върху ритмичното разходване на средствата.

На първо място следва да се отбележи, че администрирането на програмите от двата периода се извършва по различен ред и съобразно различни нормативни изисквания, но от едни и същи структури за управление и контрол.

Също така следва да се отбележи, че приключването и отчитането на програмен период 2007-2013 г. съвпадна с реалния старт на програмите от програмен период 2014-2020 г. През първото полугодие на 2016 г. управляващите органи бяха основно ангажирани с верификацията на разходите по оперативните програми от програмен период 2007-2013 г. Следва да се отчете и факта, че това е първи програмен период за Република България и за всички дейности по изготвянето на необходимите документи във връзка с приключването на оперативните програми отнемат ресурс по-голям от очаквания, което е още една предпоставка за изместеното във времето разходване на средствата по оперативните програми от период 2014-2020 г.

Съществено влияние оказват и настъпилите изменения в националното законодателство. В изпълнение на приетият в края на 2015 г. Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ) се наложи изготвянето и на редица нови подзаконовни нормативни актове, чиито разпоредби определят правилата, които Управляващите органи са длъжни да спазват. Тяхното изготвяне, съгласуване и приемане измести във времето изпълнението на програмите. След приемането на ЗУСЕСИФ възникнаха редица въпроси, свързани с регламентираните от него административни производства, което наложи допълнително междуведомствено обсъждане и тълкуване на неговите разпоредби.

Също така приетият нов Закон за обществените поръчки въведе правила, запознаването и прилагането на които отнема времеви и човешки ресурс, което допълнително забавя стартирането на процедурите за кандидатстване, съответно договарянето по оперативните програми от програмен период 2014-2020 г. Фактор, който неизменно оказва съществено влияние върху изпълнението на оперативните програми, е и обжалването на обществени поръчки.

Не на последно място следва да се отбележат и административните и структурни промени при някои от основните бенефициенти. Процесите на преструктуриране отнемат време, което води до отлагане на реализацията на изпълняваните инвестиционни проекти.

Въпреки констатираното изоставане при разходването на средства следва да се отбележи, че договарянето към 30.06.2016 г. е над 20 % от бюджета на програмите и над 24%, по текущи данни към 18.08.2016 г. Извършените плащания от началото на настоящия програмен период до 30.06.2016 г. превишават повече от два пъти платеното по оперативните програми от период 2007-2013 г. към 30.06.2009 г., а платеното от началото на годината спрямо същия период на 2009 г. е трикратно повече. Проекти, чието изпълнение е започнало в предходния програмен период, но ще бъдат завършени през настоящия, вече генерират разходи. В допълнение следва да се вземе под внимание и друга характерна особеност при реализацията на инфраструктурни проекти – през активния строителен сезон се изпълняват дейности, чието отчитане и представяне за възстановяване се извършва в последните месеци на годината. Също така през настоящия програмен период беше въведено електронното кандидатстване чрез ИСУН 2020 – нова процедура, която ще намали административната тежест за бенефициентите. Всичко това дава основание да се очаква ускоряване на темповете на усвояване на средствата от Европейския съюз през месеците до края на 2016 г.

Изпълнението по отделните програми и фондове е както следва:

Структурни и Кохезионен фондове (СКФ) 2007 – 2013 г.

Общо получените средства по Оперативните програми от началото на годината са в размер на 1 017,9 млн. лв. (в сумата влизат и възстановени средства от Европейската комисия (ЕК) по изпратени Сертификати в края на 2015 г.) и са разпределени както следва:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 26,6 млн. лв.;
- ОП „Регионално развитие” – 218,9 млн. лв.;
- ОП „Транспорт” – 485,8 млн. лв.;
- ОП „Околна среда” – 274,7 млн. лв. и
- ОП „Административен капацитет” – 11,9 млн. лв.

Във връзка с получените Междинни доклади по сертификация (МДС) и Декларации за допустимост на разходите (ДДР) по оперативните програми са извършени проверки на място в Управляващите органи от експертите на дирекция „Национален фонд“ преди сертифициране на разходите към ЕК.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми и трансферите (нето) към бюджетни организации за периода са в размер на 323,1 млн.лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 42,7 млн. лв.;
- ОП „Техническа помощ” – 8,4 млн. лв.;
- ОП „Регионално развитие” – 115,9 млн. лв.;
- ОП „Транспорт” – 142,5 млн. лв.;
- ОП „Околна среда” – по тази програма няма извършени плащания за периода, а само възстановени средства от бенефициенти към Национален фонд в размер на 33.0 млн. лв., които са отразени в отчета със знак „минус“;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 21,1 млн. лв. и
- ОП „Административен капацитет” – 25,6 млн. лв.

През първото полугодие на 2016 г. е възстановено авансово финансиране, осигурено по реда на ДДС № 6 от 2011 г., в размер на 205,5 млн. лева.

Европейски фонд за регионално развитие, Европейски социален фонд (включително Инициативата за младежка заетост), Кохезионния фонд и ФЕПН на Европейския съюз за финансова рамка 2014 – 2020 г.

Общо получените средства за периода с натрупване са в размер на 472,6 млн. лв. и представляват първоначално предварително финансиране и годишно финансиране за 2016 г., както и възстановени средства от ЕК и са разпределени както следва:

- ОП „Иновации и конкурентоспособност” – 59,2 млн. лв.;
- ОП „Добро управление” – 16,0 млн. лв.;
- ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” – 88,5 млн. лв.;
- ОП „Развитие на човешките ресурси 2014 - 2020 г.” – 89,9 млн. лв.;
- Инициативата за младежка заетост – 19,7 млн. лв.;
- ОП за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България за периода 2014 – 2020 г. – 5,2 млн. лв.;
- ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” – 32,9 млн. лв.;
- ОП „Околна среда 2014 – 2020 г.” – 83,0 млн. лв.;
- ОП „Региони в растеж” – 72,3 млн. лв. и
- ОП „Инициатива за малки и средни предприятия 2014-2020” – 6,0 млн. лв.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми и трансферите (нето) към бюджетни организации за периода са в размер на 252,1 млн. лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие на човешките ресурси 2014 - 2020 г.” – 73,2 млн. лв.;
- Инициативата за младежка заетост – 35,7 млн. лв.;
- ОП за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България за периода 2014 – 2020 г. – 5,2 млн. лева;
- ОП „Иновации и конкурентоспособност” – 15,5 млн. лв.;
- ОП „Добро управление” – 5,5 млн. лв.;
- ОП „Региони в растеж” – 4,0 млн. лв.;
- ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” – 100,7 млн. лв.;
- ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” – 1,3 млн. лв. и
- ОП „Околна среда 2014 – 2020 г.” – 10,9 млн. лв.

Програма ФАР и Преходен финансов инструмент

През отчетния период са постъпили възстановени суми от бенефициенти по сметките на Национален фонд в размер на 0,4 млн. лв.

Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94)

От началото на годината по тази програма няма възстановени средства от ЕК и няма извършени разходи.

Програма САПАРД

На 31.12.2009 г. изтече валидността на Годишното финансово споразумение (ГФС) 2006, с което се прекрати и изплащането на субсидии към крайни бенефициенти по програма САПАРД.

От началото на годината са извършени възстановявания от Агенция САПАРД и НАП по дългове в размер на 0,01 млн. лв.

Двустранни програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на Европейския съюз 2007 – 2013 г.

От началото на годината по тези програми са възстановени средства от ЕК в размер на 2,3 млн. лева.

Сумата на разходите и трансферите (нето) към бюджетни организации в страната, които са направени през същия период по двустранните програми са на обща стойност 7,3 млн. лв., включително за плащания към бенефициенти в страната за сметка на финансиране от страната-партньор по тези програми.

Двустранни програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на Европейския съюз 2014 – 2020 г.

През отчетния период Европейската комисия преведе авансови средства в размер на 14,3 млн. лева.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. и Норвежки финансов механизъм 2009-2014 г.

Получените средства общо по двата механизма към 30.06.2016 г. са в размер на 17,3 млн. лева.

Сумата на разходите и трансферите (нето), които са направени по тези две програми са на обща стойност 19,6 млн. лв.

За периода 01.01.2016 г. – 30.06.2016 г. дирекция „Национален фонд“ е процедираля към ОФМ на ЕИП 16 бр. междинни финансови доклада с обща стойност на заявените (предложени) средства 25,2 млн. лева.

Българо-швейцарска програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социални неравенства в рамките на разширения Европейски съюз

Получените средства по програмата за периода с натрупване са в размер на 0,02 млн. лева.

Извършените изходящи трансфери към бенефициенти-бюджетни организации от началото на периода са в размер на 0,1 млн. лв.

5.2 Сметки за средствата от Европейския съюз, администрирани от Разплащателната агенция към Държавен фонд “Земеделие”

➤ Приходи

Планираните приходи по утвърдените годишни разчети на сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие“ за 2016 г. са в размер на 418,4 млн. лв. Към 30.06.2016 г. по отчетни данни, постъпленията са в размер на 285,9 млн. лв. – 68,3 % от годишния план.

Най-голям е делът на помощите и даренията от чужбина, които възлизат на 285,8 млн. лв. или 68,3 % от годишния уточнен план, разпределени както следва:

✓ Текущи помощи и дарения от Европейския съюз

Общият размер на получените приходи, отчетени в „Текущи помощи и дарения от Европейския съюз“ за периода 01.01-30.06.2016 г. е 49,5 млн. лв., при планирани 60,0 млн. лв. От тях:

- получените текущи приходи от възстановяване на средства от Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) по линия на ПРСР без директни плащания към

30.06.2016 г. са 44,4 млн. лв., от които 30,1 млн. лв. са авансово предоставени за програмен период 2014-2020. Общото изпълнение е 83,2 % от планираните 53,4 млн. лв.

- получените текущи приходи от възстановяване на средства по линия на схема „Училищен плод“ и „Училищно мляко“ от Европейски фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) към 30.06.2016 г. са 3,4 млн. лв. – 53,7 % от планираните 6,3 млн. лв.

- получените текущи приходи от възстановени средства от Европейски фонд по рибарство (ЕФР) към 30.06.2016 г. са 1,7 млн. лв. – при планирани 0,3 млн. лева.

✓ *Капиталови помощи и дарения от Европейския съюз*

Общият размер на получените приходи, отчетени в „Капиталови помощи и дарения от Европейския съюз“ за първото полугодие на 2016 г. е 236,3 млн. лв., при планирани 358,4 млн. лв. От тях:

- получените капиталови приходи от ЕЗФРСР по линия на ПРСР без директни плащания до 30.06.2016 г. са 218,0 млн. лв., от които 46,3 млн. лв. са авансово предоставени средства за новия програмен период на ПРСР 2014 - 2020 г. Изпълнението е 64,7% от планираните 336,9 млн. лв.

- получените капиталови приходи в областта на сектор „Рибарство“ са 18,3 млн. лв., в т.ч. 13,5 млн. лв. възстановени средства от ЕФР и 4,9 млн. лв. авансово предоставени средства от Европейски фонд за морско дело и рибарство за разплащания по Програма „Морско дело и рибарство 2014 - 2020 г.“. Общото изпълнение е 85,1 % от планираните 21,5 млн. лв.

➤ **Разходи**

Общият размер на планираните за 2016 г. разходи по утвърдените годишни разчети на сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие“ са 500,0 млн. лв., а отчетът им възлиза на 131,2 млн. лв. или 26,2 % изпълнение.

Разпределението на разходите е както следва:

✓ *Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия*

За 2016 г. са планирани средства в размер на 133,6 млн. лв. Изплатените и отчетени средства, представляват 81,1 % от планираните и са в размер на 108,4 млн. лв. Изпълнението по дейности е както следва:

- национално съфинансиране към ЕЗФРСР за директни плащания – 45,7 млн. лв., изпълнение 74,3 % от планираните 61,5 млн. лв.;

- текущи субсидии по Програмата за развитие на селските райони – 53,4 млн. лв., при планирани 43,3 млн. лв.;

- текущи субсидии за пазарни мерки – 9,3 млн. лв., 34,1 % от планираните 27,2 млн. лв.;

✓ *Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел*

За 2016 г. са планирани 2,6 млн. лв., като за първото полугодие са отчетени извършени разходи в размер на 2,0 млн. лв., представляващи 74,3 % от плана.

Разпределението по дейности е както следва:

- национално съфинансиране към ЕЗФРСР – 0,1 млн. лв.;

- текущи субсидии по ОПРСР – 0,7 млн. лв., изпълнение от 100 % на планираните 0,7 млн. лв.;

- текущи субсидии по ПРСР – минус 0,01 млн. лв.

- текущи субсидии за пазарни мерки – 1,2 млн. лв., 60,6 % от планираните 1,95 млн. лв.

✓ *Капиталови трансфери*, от които за:

- *нефинансови предприятия* - за 2016 г. са планирани 271,8 млн. лв., като за първото полугодие са отчетени 20,0 млн. лв., разпределени по дейности както следва:

- капиталови субсидии по ОПРСР – 7,1 млн. лв. при планирани 4,6 млн. лв.;

- капиталови субсидии по ПРСР – 7,7 млн. лв. при планирани 249,7 млн. лв.;

- капиталови субсидии за пазарни мерки – 5,2 млн. лв. при заложи по план 17,5 млн.

лв.;

- организации с стопанска цел - за 2016 г. не са планирани, но за периода 01.01-30.06.2016 г. има извършени и отчетени разходи по ОПРСР в размер на 0,9 млн. лв.

➤ Трансфери

В частта на трансферите в касовия отчет на ДФЗ-РА към 30.06.2016 г. са отразени следните касови потоци:

- ✓ Трансфери между бюджети и сметки за средства от Европейския съюз (получени)

Към 30.06.2016 г. има получени трансфери от бюджетни сметки на бюджетни организации и общини в размер на 0,5 млн. лв. Трансферите са основно във връзка с възстановяване на главници и лихви по вземания по ПРСР и ОПРСР.

- ✓ Трансфери между сметки за средства от Европейския съюз:

- получени трансфери

Към края на юни 2016 г. са отчетени получени трансфери от сметки за СЕС на бюджетни организации и общини в размер на 0,004 млн. лв. Трансферите са главно във връзка с възстановяване на лихви върху авансово платени средства по ПРСР и ОПРСР.

- предоставени трансфери - формирани са от изплатените субсидии и възстановените суми от публични бенефициенти по ПРСР, ОПРСР, схема „Училищен плод“, „Училищно мляко“ и национално съфинансиране към директни плащания и пазарни мерки. За периода 01.01–30.06.2016 г. са отчетени 5,3 млн. лв., в т.ч.: по Програмата за развитие на селските райони: 0,9 млн. лв.; по Оперативна програма „Рибарство“: 3,7 млн. лв.; пазарни мерки: 0,5 млн. лв.; национално съфинансиране към директни плащания: 0,1 млн. лв.

➤ Финансиране

Към 30.06.2016 г. извършените плащания и възстановените суми, включени в отчетността в „Друго финансиране“ са общо (-149,7) млн. лв., при (-75,0) млн. лв. по разчет.

Към 30.06.2016 г. са изплатени средства по следните направления:

- ✓ 1 252,3 млн. лв. за директни плащания за сметка на ЕФГЗ, представляващи 88,8 % от планираните 1 410,6 млн. лв.;
- ✓ 137,4 млн. лв. - средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директни плащания, което е 71,1 % от планираните 193,2 млн. лв.;
- ✓ 4,7 млн. лв. за пазарни мерки - изпълнение 15,7 % от планираните 29,9 млн. лв.;
- ✓ 4,3 млн. лв. – суми за реструктуриране, 8,9 % от планираните 48,2 млн. лв.

Възстановените суми от Европейския съюз към 30.06.2016 г. са както следва:

- ✓ 1 251,2 млн. лв. за директни плащания от ЕФГЗ - 91,9 % от заложените 1 361,8 млн. лв.;
- ✓ 115,1 млн. лв. - средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директни плащания, 43,7 % от планираните 263,2 млн. лв.;
- ✓ 18,1 млн. лв. за пазарни мерки, 67,0 % изпълнение на планираните 27,0 млн. лв.;
- ✓ 6,4 млн. лв. – суми за реструктуриране, 14,0 % изпълнение на планираните 46,2 млн. лв.

Предоставените суми (нето) по разчети с ЦБ за финансиране на плащания при недостиг на средства за периода 01.01-30.06.2016 г. са 141,8 млн. лева.

Изпълнение на ПРСР 2014-2020 г.

Към 30 юни 2016 г. по мерките за развитие на селските райони от ПРСР 2014-2020 г. са изплатени 63,5 млн. лв. от планираните 374,0 млн. лв. Извършените плащания са главно по мярка 6 „Развитие на стопанството и стопанската дейност“. През второто полугодие на 2016 се планират интензивни плащания и по мярка 4 „Инвестиции в материални активи“, по която към настоящия момент са сключени договори със субсидия в размер над 305 млн. лв.

През първото полугодие на 2016 г. ДФЗ-РА предприе мерки и действия по оптимизиране на работата и контролните процедури с цел максимално усвояване на средствата по ПРСР 2014-2020 година.

Външни фактори, които могат да оказат въздействие върху изпълнението на програмата

Ненавременното стартиране на мерките по Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. би въздействало в негативна посока върху изпълнението.

Трудният достъп до финансиране от страна на банкови и други институции крие риск от неизпълнение на част от проектите по Програмата за развитие на селските райони.

С цел предотвратяване ангажиране на бюджет от страна на ползватели, които не изпълняват проектите поради липса на финансиране или поради други причини, в договорите, сключвани между ползвателите и ДФ „Земеделие” по ПРСР 2014-2020, е вменено задължение на ползвателите да започват реалното изпълнение на инвестицията в срок не по-дълъг от девет месеца от датата на подписване на договора за финансова помощ, ако инвестицията не включва СМР, съответно в срок до дванадесет месеца, ако инвестицията включва СМР и да информират Фонда за това. При неизпълнение на това задължение ползвателите ще дължат неустойки.

6. Бюджети по чл. 13, ал. 4 на Закона за публичните финанси

6.1 Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)

• Изпълнение на приходите

Отчетените постъпления по бюджета на ПУДООС за първото полугодие на 2016 г. са в размер на 29,1 млн. лв., при годишен план 59,9 млн. лв. или изпълнението им възлиза на 48,6 % спрямо разчетените приходи по бюджета на предприятието за 2016 г.

За първото полугодие ПУДООС отчита приходи от държавни такси в размер на 1,5 млн. лв. при годишен разчет 3,3 млн. лв. или изпълнението възлиза на 44,1 %.

В изпълнение на Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК) средствата от продажбата на квоти на парникови газове постъпват в ПУДООС. Въз основа на промени в чл. 57, ал. 1 от ЗОИК, ПУДООС предоставя 71 % от приходите от продажба на квоти на парникови газове от инсталации на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. За отчетния период по бюджета на ПУДООС са отчетени приходи от продажба на квоти на парникови газове от инсталации в размер на 25,7 млн. лв., както и приходи от продажба на квоти за емисии от авиационна дейност, които за отчетния период са в размер на 0,2 млн. лв. Изпълнението на приходите от продажба на квоти е 47,5 % спрямо годишен план от 54,6 млн. лв.

В края на месец юни Народното събрание с промени в Закона за енергетиката прие и промени в ЗОИК, с които считано от 25 юни всички приходи от продажба на квоти на парникови газове с изключение на тези за авиационни дейности се предоставят на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. В тази връзка по бюджета на ПУДООС няма да постъпват приходи от продажба на квоти на парникови газове от инсталации, а само от авиационни дейности, които се очаква да възлязат на около 0,4 млн. лв.

• Изпълнение на разходите

Към 30.06.2016 г. отчетените разходи по бюджета на ПУДООС са в размер на 19,0 млн. лв. при годишен план 97,2 млн. лева.

Общият размер на разходите за отчетния период е разпределен както следва: за персонал - 0,8 млн. лв.; за текуща издръжка – 0,5 млн. лв. и 0,4 млн. лв. за извършване на одит по проекти на Оперативна програма „Околна среда” от независим одиторски контрол в изпълнение изискванията на Управляващия орган.

Въз основа на РМС № 80 от 11.02.2016 г. ПУДООС е предоставил капиталов трансфер на Националния доверителен екофонд (НДЕФ) в размер на 15 млн. лв. Трябва да се отбележи, че акумулираните приходи от продажба на квоти на парникови газове от авио дейности от 2014 г., 2015 г., както и от текущата година също са предоставени като капиталов трансфер за финансиране на проекти по политиката за климата от бюджета на ПУДООС за НДЕФ.

Всички разчетени разходи по придобиване на дълготрайни материални активи, след решения на управителния съвет на ПУДООС, се предоставят като трансфер на други бюджетни организации. Към 30.06.2016 г. отчетените средства, като трансфери от/за държавни предприятия и други лица, включени в консолидираната фискална програма (нето) са в размер на 58,0 млн. лв. От тях 35,7 млн. лв. са предоставени за финансиране на договори с общини и бюджетни структури за екологични проекти и дейности.

6.2 Фонд „Сигурност на електроенергийната система“

Приходи във Фонда към 30.06.2016 г. са в размер на 153,8 млн. лв., което е 53,0 % от предвидените 290,0 млн. лв. Постъпленията от отделните приходи, са както следва:

- 88,6 млн. лв. приходи от 5 %-ни вноски от произведената и продадена и внесена и продадена ел. енергия, като изпълнението им спрямо предвидените в КФП 150 млн. лв. приходи от вноски е 59,1 %;
- 65,2 млн. лв. приходи, получени от търговете за продажба на квоти по чл. 57, ал. 1 от Закона за ограничаване изменението на климата, като изпълнението им спрямо включените в КФП 140,0 млн. лв. приходи от продажба на квоти е 46,5 %.

За отчетния период разходите на Фонда са в размер на 101,0 млн. лв. или 34,8 % от разчетените 290,0 млн. лв. Почти целия размер на направените разходи е използван за покриване на разходите, извършени от обществения доставчик, произтичащи от задълженията му по чл. 93а от Закона за енергетиката.

6.3 Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти“

Към 30.06.2016 г. чрез бюджета на МРРБ за НК „Стратегически инфраструктурни проекти“ са предоставени трансфери в размер на 0,6 млн. лв., от които към 30.06.2016 г. са отчетени като разход от компанията 0,6 млн. лв. Изпълнението на разходите на компанията ще остане такова до края на годината, тъй като считано от м. май 2016 г. същата е закрыта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на отчетените данни и анализа на изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2016 г. могат да се направят следните изводи:

- Основните макроикономически индикатори отчитат положително развитие към полугодieto на 2016 г., което заедно с ефектите от мерките за подобряване събираемостта на приходите се отразява и в подобрене на фискалните показатели.

- Реалният растеж на БВП бе близък до регистрирания през 2015 г. и достигна 2,9 % за първо тримесечие и 3 % за второ тримесечие (експресни оценки). По компоненти, за разлика от първата половина на 2015 г., когато водещ за растежа бе нетният износ, за полугодieto на 2016 г. с основен принос бе вътрешното търсене.

- Подкрепено от сектора на услугите търсенето на труд подкрепи увеличението на заетостта в страната. Нарастването на зетите допринесе за продължаващото намаление на безработицата, но все по-голямо влияние за последното започна да оказва намалението на работната сила.

- В следствие на отчетените добри параметри по изпълнението на приходите и по-ниското усвояване спрямо разчета за периода при разходите, бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към края на първото полугодие на 2016 година е излишък в размер на 3,4 % от прогнозния БВП – най-значителното по размер превишение на приходите над разходите по КФП към полугодieto от 2008 г. до сега.

- Развитието на параметрите по приходите и разходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2016 г. очертават възможност за постигане на по-голямо от планираното свиване на бюджетния дефицит, като в годишен план дефицитът по КФП на касова основа се очаква да бъде под 1 на сто от прогнозния БВП.

- На база на тенденциите към полугодieto основните предизвикателства при изпълнението на бюджета в годишен план са свързани с полагането на максимални усилия за по-ритмично усвояване на средствата по проектите по новия програмен период 2014-2020 г.

- Размерът на фискалния резерв към 30.06.2016 г. е в размер на е 14,1 млрд. лв., в т.ч. 12,6 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,5 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Общият размер на касовите постъпления от ЕС (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за първото полугодие на 2016 г. е 3 271,9 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС към 30.06.2016 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 2 874,5 млн. лева.